30 11 98

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 14 октябрь чоршанба

Сотувда эркин нархда
№ 203 (1984)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

ТАТАРИСТОНЛИК МЕҲМОНЛАР ТАШРИФИ

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Татаристон Республикаси Президенти Минтемир Шаймиев Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов ҳамроҳлигида «В. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» давлат-акционерлик жамиятига ташриф буюрди.

Россия Федерацияси субъекти ҳисобланган Татаристон корхоналари мазкур бирлашма билан узоқ йиллардан буён ҳамкорлик қилиб келади. Жумладан, Татаристондан бу заводга авиация двигателлари ва бошқа жиҳозлар келтирилади.

Учрашувда бирлашма Бош директори В. Кучеров меҳмонларга бирлашманинг ҳозирги пайтдаги фаолияти ҳақида гапириб берди. Айниқса, яқинда ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилган ИЛ-76МФ ва ИЛ-114 русумидаги самолётлар меҳмонларда катта қизиқиш уйғотди.

Татаристон Президенти Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов билан ҳам учрашди. Меҳмонларга шаҳарни ободонлаштириш, аҳолини уй-жой билан таъминлаш, маиший хизмат кўрсатиш борасида амалга оширилаётган ишлар кўлами, маҳаллалар фаолияти ҳақида сўзлаб берилди.

Учрашув ниҳоясида Тошкент ва Қозон шаҳарлари ўртасида ҳамкорлик ва дўстона муносабатлар тўғрисидаги шартнома имзоланди. Ҳужжатни Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ҳамда Қозон шаҳар маъмурияти бошлиғи К. Исҳоқов имзолади.

— Мен бу ердаги бунёдкорлик ишлари билан яқиндан танишиш асносида Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотлар жадал суръатда олиб борилаётгани ва улар салмоқли ижобий натижалар бераётганига амин бўлдим, — деди М.Шаймиев ҳужжатни имзолаш маросимидан сўнг журналистларга берган интервьюсида. — Маълумки, татар халқи билан ўзбек халқи азал-азалдан дўст. Бизнинг асосий мақсадимиз янги даврда ўзаро ҳамкорликни икки томон учун ҳам бирдек манфаатли тарзда янада кенгайтиришдир.

Татаристон делегацияси таркибида республиканинг бир неча вазирлик, банк ва идора раҳбарлари, етакчи тармоқлари масъул вакиллари бор. Меҳмонлар "Ўзбекнефтгаз" миллий корпорацияси, "Ўзкимёсаноат" уюшмаси ва бошқа вазирлик, концерн ҳамда идораларда бўлиб, соҳалараро ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлаш борасида музокаралар ўтказдилар.

(ЎзА)

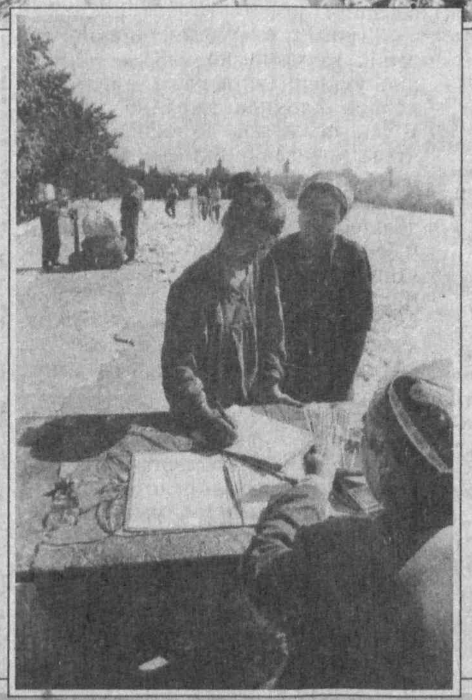

ПАХТА ТЕРИМИ АВЖИДА

Қува туманидаги Аҳмад ал-Фарғоний номидаги жамоа хўжалиги пахтакорлари мавжуд 465 гектар майдондан гектарига 34,3 центнердан ҳосил олишни режалаштирган эдилар. Лекин уста миришкорлар етиштирилган мўл ҳосилни чамалаб, ҳосилдорликни 45 центнерга етказишни мақсад қилишмоқда.

Айни пайтда далаларда ҳосил мўл, терим қизғин давом этмоқда. Хўжалик раҳбарияти пахтакорларнинг ҳар беш кунлик терилган пахтасини ҳисоблаб, ўз вақтида иш ҳақини бермоқда. Шу билан биргаликда пахта мавсумида режасини ўз вақтида бажараётган илғор бригадалар учун алоҳида совғалар, рағбатлантирувчи мукофотлар ҳам ажратилган.

СУРАТЛАРДА: (ўнгдан) жамоа хўжалиги бошқаруви раиси муовини Камолиддин Шералиев 3-бригада бошлиғи Мақсудали Аҳмадалиевга совға топширмоқда; теримчиларга беш кунлик иш ҳақи тарқатилмоқда; (чапдан) 1-бригада бошлиғи Ҳавохон Позилова, теримчилар Ривоят Йўлдошева ва Дилбар Зиёдинова.

Шуҳрат ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

ИЖТИМОИЙ МАЖМУА МАЖЛИСИ

Вазирлар Маҳкамасининг Ижтимоий мажмуи мажлиси бўлди. Унда мамлакатимизда ижтимоий соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар боришининг 1998 йил тўққиз ойлик якунлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тасдиқланган Оила йили дастурининг ижтимоий соҳа бўйича бажарилиши масалалари муҳокама этилди. Мажлисда мажмуа таркибига кирувчи вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари ҳамда жамғармалар раҳбарлари қатнашди.

Мажлисни Бош вазир ўринбосари Ҳ. Кароматов бошқарди.

Кун тартибидаги масалалар юзасидан соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов, маданият ишлари вазири Х. Жўраев, олий ва ўрта махсус таълим вазирининг биринчи ўринбосари Р. Жўраев, давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Б. Махситов, Ўзбекистон Фанлар академияси президенти Т. Жўраев, халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев ахборот берди.

Сўзга чиққанлар соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш давлат дастурини ишлаб чиқиш, соҳада хўжалик юритишнинг янги усулларини кенг жорий этиш, тиббий муассасалар, хусусан, қишлоқ врачлик пунктларининг ускуна ва дори-дармонлар билан таъминотини яхшилаш зарурлигини таъкидладилар. Шунингдек, Маданият ишлари вазирлиги тизимида ташкил этилган "Ўзбекмузей" жамғармаси ва "Ўзбектеатр" бирлашмаси фаолиятини ривожлантириш, Тошкент давлат консерваторияси учун янги бино қурилишини жадаллаштириш муҳимлиги қайд этилди.

Мажлисда кўрсатиб ўтилганидек, мамлакатимизда академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари ташкил этиш борасида муайян ютуқларга эришилди. Бироқ ҳамма жойда ҳам уларни зарур ўқув жиҳозлари, малакали ўқитувчи кадрлар билан таъминлашга жиддий эътибор берилмаётир. Вазирлик ва муассасалар бу масалада маҳаллий ҳокимият идоралари билан яқин ҳамкорлик қилишлари зарур.

Жорий йилнинг ўтган даврида спортчиларимиз улкан муваффақиятларга эришди. Ўзбекистон альпинистлари дунёдаги энг юқори чўққи — Эверестга юртимиз байроғини ўрнатдилар. Республикамизда нуфузли спорт мусобақалари, жумладан, биринчи бор миллий кураш бўйича халқаро турнир ўтказилди. Аҳолининг жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишини рағбатлантириш мақсадида оммавий спартакиадалар ўтказилмоқда. Йиғилишда мамлакатимиз вакилларининг ўн учинчи Осиё ўйинларига тайёргарлик ишларини жадаллаштириш юзасидан аниқ таклифлар билдирилди.

Ўзбекистон Фанлар академияси тизимидаги илмий муассасаларда тўққиз ой мобайнида 1600 дан ортиқ илмий иш бажарилди. Улардан 292 таси хорижда эълон қилинди. 50 дан зиёд ихтиро халқ хўжалигида татбиқ этилди. Мамлакатимиз олимлари буюк алломалар имом ал-Бухорий ва Аҳмад ал-Фарғоний юбилейларига қизғин ҳозирлик кўриб, бобокалонларимизнинг ҳаёти ва илмий меросига бағишланган қатор илмий анжуманлар ўтказмоқда. Шу билан бирга, Вазирлар Маҳкамасининг Тарих институти фаолиятини такомиллаштириш тўғрисидаги қарорида белгиланган вазифалар ўз вақтида бажарилмаяпти. Мажлисда бу борада амалий чоралар кўриш зарурлиги уқтирилди.

Оила йили дастурининг муҳим йўналишларидан бири айнан ижтимоий соҳага бағишланган. Шу боис мажмуа тизимидаги вазирлик, идора ва ташкилотларнинг бу борадаги вазифаларни қандай бажараётгани муҳокама этилди. Мажлисда барча ишларимизнинг бошида инсон тақдири туриши, Ҳазрати инсонга ғамхўрлик кўрсатиш асосий масала бўлиб қолиши лозимлиги алоҳида таъкидланди.

(ЎзА)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Ф А Р М О Н И

Р. С. Азимовни Ўзбекистон Республикаси Молия вазири этиб тайинлаш тўғрисида

Рустам Содиқович Азимов Ўзбекистон Республикаси Молия вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 13 октябрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Ф А Р М О Н И

Ж. Б. Сайфиддиновни Ўзбекистон Республикаси Молия вазири вазифасидан озод этиш тўғрисида

Жамшед Бадриддинович Сайфиддинов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Молия вазири вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 13 октябрь.

ОНАЛИК ВА БОЛАЛИК МУҲОФАЗАСИГА ЭЪТИБОР

Вазирлар Маҳкамаси Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза этиш мажмуининг йиғилиши бўлди. Унда тегишли вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг ўринбосарлари — хотин-қизлар қўмиталарининг раислари иштирок этди.

Йиғилишни Бош вазир ўринбосари, республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Ғуломова олиб борди.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза этиш котибиятлари ҳамда мажмуа таркибига кирувчи ташкилотларнинг жорий йил тўққиз ойи давридаги фаолияти натижалари, шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг оила манфаатларини таъминлаш борасидаги қарорлари қандай бажарилаётгани ҳақидаги масалалар муҳокама қилинди. Вазирлар Маҳкамаси Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза этиш мажмуи котибиятининг мудири Т. Норбоева ана шу масала юзасидан маъруза қилди. Тошкент шаҳар ва бир қатор вилоятлар хотин-қизлар қўмиталари раислари ва бошқа тегишли ташкилотлар раҳбарларининг ахбороти тингланди.

Жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида мазкур мажмуа таркибига кирувчи ташкилотларнинг фаолияти асосан оила манфаатларини таъминлаш борасида белгиланган чора-тадбирларни изчил амалга оширишга қаратилганини таъкидланди. Оиланинг жамиятимизда тутган ўрни ва иштирокини янада мустаҳкамлаш, уларнинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий, маънавий-ахлоқий манфаатлари ва фаровонлигини яхшилаш масалаларига жиддий эътибор берилди. Оилани мустаҳкамлаш, эҳтиёжманд оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш, ёшларни турмушга тайёрлаш ишларида ижобий натижаларга эришилди.

Айни вақтда оила аъзоларини, айниқса, ёшларни соғломлаштириш, хотин-қизлар ўртасида маънавий-маърифий ишларни яхшилаш, болалар тарбияси масалаларига ҳамма жойда ҳам жиддий эътибор берилмади. Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза этиш котибиятлари бу борада мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликда фаолият кўрсатиши зарурлиги таъкидланди.

(ЎзА)

ШУ СОНГА

ЭЪТИРОФ

Россия Федерацияси Президенти Борис Ельциннинг 11-12 октябрь кунлари мамлакатимизга қилган давлат ташрифи ва олий даражадаги учрашув фуқароларимизда катта қизиқиш уйғотди. Шу боис таҳририятимизга ушбу воқеага муносабат билдирилган кўплаб фикр ва мулоҳазалар келмоқда.

Абдусаид ота ҚЎШМОНОВ, Ғаллаорол тумани Чаёнли қишлоғи, пенсионер:

ТИНЧ-ТОТУВЛИК — КАТТА НЕЪМАТ

— Инсоф билан чор-атрофимизга бир назар ташлайлик. Дунёда нималар бўлмаяпти дейсиз — уруш, қирғин-қиёмат. Тинч-тотув яшасак, топиш-тутишимизга ҳам барака ёғилади. Униб-улғаямиз. Тўйлар қиламиз, фарзандларимизнинг яхшилигини кўрамиз.

Россия давлати Президенти Борис Ельцин йўлбошчимиз билан учрашувда Ўзбекистон раҳбари олиб бораётган сиёсатни маъқуллади, қўллаб-қувватлади, юксак баҳолади.

Халқимиз кўриб-билиб турибди — Афғонистондаги урушни бартараф этиш учун мамлакатимиз раҳбари барча чораларни кўраяпти. Россия билан Ўзбекистон орасида ўрнатилган яқин ҳамкорлик масалалари ичида энг муҳими шу нарсага эътибор қаратилганидан қувондим. Илоё, тинчлик учун курашаётган азиз Инсонларнинг боши тошдан бўлсин.

Римма НАДЕРШИНА, Тошкент шаҳри Юнусобод туманидаги 3-шифохона болалар бўлимининг бошлиғи:

МУАММОЛАР ЕЧИМИ — ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

— Бугун Ўзбекистонда миллатлараро тотувлик ҳукм сурмоқда. Қолаверса, иқтисодий жиҳатдан ўзини ўнглаб, ички ва ташқи сиёсатда ўз йўналишини белгилаган Ўзбекистонимизда адолат тантанасини кўриш ажойиб ҳол. Борис Ельциннинг Ўзбекистонга давлат ташрифи сиёсий-ижтимоий, иқтисодий жиҳатдан муҳим аҳамият касб этади. Икки давлат ўртасида мавжуд транспорт харажатлари, уларнинг тарифлари, кооперация, божхона ва солиқлар билан боғлиқ масалалар юзасидан келишиб олингани катта гап. Чунки бу муаммоларнинг ечимини топиш ҳар икки давлат учун долзарб вазифа. Бу соҳалардаги муаммоларни бартараф этишда Россия ҳам, Ўзбекистон ҳам бир хилда манфаат кўради. Мазкур масалалар юзасидан бир тўхтамга келиниши мамлакатларимиз тараққиётида тарихий из қолдиради. Шунингдек, учрашувда Президентларнинг Афғонистондаги вазият муносабати билан қабул қилган Қўшма Баёноти инсоният тақдири, тинч-омон яшаши учун қилинган катта ишлардан биридир. Шу ўринда айтиш жоизки, Президентимизнинг ягона мақсади минтақада хавфсизликни таъминлашдан иборат эканлиги яна бир карра ўз исботини топди.

Рўзивой ҚЎЛДОШЕВ, ЎзТВ «Маърифат» муҳарририяти бош муҳаррири:

ВАҚТ — ОЛИЙ ҲАКАМ

— Ўзбекистон билан Россия ўртасида иқтисодий ҳамкорликни чуқурлаштириш борасида 1998-2007 йилларга мўлжаллаган Шартнома имзоланди. Ушбу ҳужжатнинг имзоланиши муҳим ҳодисадир. Президентлар учрашувида таъкидланганидек, Россия — Ўзбекистон ҳамкорлигини янада чуқурлаштириш учун биргаликда, ўзаро баҳамжиҳат иш кўрмоқ лозим.

Мен бир журналист сифатида имконияти чексиз, бойбадавлат, кишилари ҳамжиҳатлик эвазига улкан-улкан бунёдкорлик ишларини яратаётган юртимизга жаҳоннинг қудратли давлатлари ҳавас билан боқаётганидан фахрланаман. Бир пайтлар ўлкамизни оёқ учида кўрсатиб, бизсиз ҳеч нарса қилолмайсан, инқирозга юз тутасан, деган айрим империяпарастларнинг бармоқ тишлаб қолганини вақтнинг ўзи, ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Бугун иқтисодий баркамоллик сари юраяпмиз. Муҳим жиҳатлардан бири — соғлом, руҳан тетик, қалби ва дили ҳур авлодларни тарбиялашдек жамиятимиз олдидаги асосий масалага катта эътибор берилаётганидир.

Масрур ЭШМАТОВ, Тошкент шаҳридаги 202-мактабнинг 9-синф ўқувчиси:

ЁШЛАРГА ИШОНЧ

— Бугун дарсда муаллимимиз мендан Россия мамлакати Президенти Борис Ельциннинг Ўзбекистонга давлат ташрифи хусусида сўрадилар. Тушунчам бўйича жавоб бердим. Айниқса, йўлбошчимизнинг Президент Ельцинни кузатиб, аэропортда журналистлар билан суҳбати чоғида айтган гаплари кўнглимга ўрнашиб қолди. Президентимиз: «Мана, ҳозир ўзимизни қўшни давлатларга қиёслаб кўрайлик. Уларнинг аҳволини кўриб турибсиз. Айниқса, ёшларимиз бунга алоҳида эътибор бериши зарур...», дедилар.

Бу ерда Президентимиз биз, ёшларга қарата пухта билим олиб, вазиятни теран англашимиз зарурлигини уқтирдилар. Яна йўлбошчимизнинг биз, ёшларга катта умид билан қарашини, бизга ишонишини англаб етдим. Тинч замонда фақат яхши ўқиб, юртимизга содиқ ўғлон бўлиб улғайиб, Президентимиз ишончини оқлаш ягона мақсадимизга айланмоғи зарурлигини ҳис қилдим.

«Халқ сўзи» мухбири Қўчқор НОРҚОБИЛ ёзиб олди.

Табрик янги зафарларга чорламоқда

Пахтачи тумани тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзиладиган ажойиб воқеа юз берди. Бу ерда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатимизда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик режасини бажарган туман меҳнаткашларига йўллаган табриги муносабати билан йиғилиш бўлиб ўтди.

Юртбошимиз табригини вилоят ҳокими А.Мардиев ўқиб эшиттирди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар Табрик барчанинг қалбига қувонч ва ғурур, билагига куч, белига қувват бахш этиб, янги меҳнат зафарларига чорлаётганини таъкидладилар. Туман далаларида ҳали ҳосил мўл. Миришкорлар Ватан хирмонига яна камида 10 минг тонна "оқ олтин" етказиб беришга азму қарор қилганлар.

Ҳ. ШУКУРОВ, ЎзА мухбири.

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Шу кунларда жойларда жорий йил тўққиз ойлик иш якунлари ва ижтимоий-иқтисодий ривожланишни янада жадаллаштириш масалаларига бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтмоқда.

НУКУС

Қорақалпоғистон Республикаси фаоллари ижтимоий-иқтисодий тараққиётнинг тўққиз ойлик иш якунлари ва иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш масалаларини атрофлича муҳокама қилдилар.

Сўзга чиққанлар иқтисодиётнинг турли тармоқларини ривожлантиришда муайян ижобий ўзгаришлар юз берганини таъкидлаш билан бирга, ислоҳотларни чуқурлаштиришда йўл қўйилаётган жиддий камчиликларга эътиборни қаратдилар. Қишлоқ хўжалик тармоқларида режалар бажарилмаяпти. 61 та саноат корхонасида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми камайган. Кузги-қишки мавсумга тайёргарлик ишларини талаб даражасида деб бўлмайди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси Т.Камолов сўзга чиқиб, бу борадаги ишларни ўнглаб олиш масалаларига алоҳида тўхталди.

САМАРҚАНД

Вилоятда фаолларнинг шу йил тўққиз ойи иш якунлари ва галдаги вазифаларга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Уни вилоят ҳокими А. Мардиев олиб борди.

Йиғилишда ўтган давр мобайнида ижтимоий-иқтисодий соҳада муайян ютуқларга эришилгани таъкидланди. Жумладан, асосий ишлаб чиқариш тармоқлари ялпи маҳсулоти ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7,2 фоиз кўпайди. Қишлоқ хўжалигида амалга оширилган ислоҳотлар ўз самарасини бераётганлиги қувончлидир. Пилла, ғалла режаси уддаланди. Далаларда кўзланган миқдорда пахта хосили етиштирилди. Зарар билан ишлаётган корхоналар сони камайди. Аҳолига савдо ва пуллик хизмат кўрсатиш ҳажми ортди. Айни вақтда дебиторлик-кредиторлик қарзларининг камайишига эришилмади. Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш борасида ҳали кўп иш қилиниши лозим.

Йиғилишда республика Вазирлар Маҳкамаси Ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г. Саидова сўзга чиқди.

БУХОРО

Йиғилишда таъкидланганидек, жорий йилнинг тўққиз ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан саноат, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, товар айланмаси, маиший хизмат, аҳолига пуллик хизмат кўрсатишда ўсишга эришилган. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришда кўзланган режалар уддаланган.

Шу билан бир қаторда ечимини кутаётган муаммолар ҳам оз эмас. Иқтисодий ночор корхоналар сони, дебиторлик ва кредиторлик қарзлари камаймаяпти. Талайгина корхоналар омборларида кўплаб тайёр маҳсулот тўпланиб қолган. Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш борасида ҳали кўп иш қилиниши лозим.

Йиғилишда, шунингдек, пахта йиғим-теримини жадаллаштириш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

НАВОИЙ

Кун тартиби юзасидан сўзга чиққанлар ўтган даврда макроиқтисодий ва молиявий барқарорликни таъминлаш, қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш, шартномавий муносабатларни мустаҳкамлаш, оила манфаатларини таъминлаш ҳамда кадрлар тайёрлаш борасида сезиларли ишлар амалга оширилганини қайд этдилар.

Айни вақтда ижтимоий-иқтисодий соҳаларда кўпгина камчиликларга йўл қўйилди. Жумладан, турли мулк шаклларидаги 289 та корхонадан 219 таси иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолган. 22 корхонада иш суръатининг пасайишига йўл қўйилган.

Йиғилишда вилоят ҳокими Ҳ.Ғаффоров сўзга чиқди. Саноат, қишлоқ хўжалик корхоналарида самарадорликни ошириш, иқтисодий ночор корхоналарнинг молиявий аҳволини яхшилаш, дебиторлик ва кредиторлик қарзларини камайтириш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

ТЕРМИЗ

Йиғилишда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,3 фоиз кўпайганига эътибор қаратилди. Ғалла етиштириш режасини муваффақиятли бажарган деҳқонлар айни кунларда келгуси йил ҳосили учун замин ҳозирламоқдалар. Пахта йиғим-терими тобора авж олдирилмоқда.

Саноат соҳасида ҳам муайян ютуққа эришилди. Ялпи маҳсулот ҳажми ортди. Муҳими, маҳсулотнинг 92,5 фоизи нодавлат сектор корхоналарида ишлаб чиқарилмоқда. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ҳам кўпайди. Аҳолига савдо ва пуллик хизмат кўрсатиш яхшиланди. Шу билан бирга, айрим саноат корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш камайди. Соғлиқни сақлаш ва халқ таълими соҳасидаги ишларни талаб даражасида деб бўлмайди. Ғузор — Бойсун — Қумқўрғон темир йўли қурилишига ажратилган маблағ тўлиқ ўзлаштирилмаган.

Йиғилишда вилоят ҳокими Ж.Нoралиев сўзга чиқди.

АНДИЖОН

Бу ердаги йиғилишда асосий эътибор эришилган ютуқларни қайд этишга эмас, балки ечимини кутаётган муаммолар ва йўл қўйилган камчиликларни тезроқ бартараф этишга қаратилди. Ғалла ва пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришдаги, шунингдек, хорижга тўққиз ой мобайнида 160 миллион АҚШ доллари миқдорида маҳсулот экспорт қилинганлиги каби ижобий натижалар билан бир қаторда чет эл сармояларини жалб қилиш, қўшма корхоналар барпо этиш, айниқса, қишлоқ жойларда кичик корхоналар, ишлаб чиқариш фирмалари ташкил этиш зарурлигига эътибор қаратилди.

Йиғилишда пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан давом эттириш, йилни яхши кўрсаткичлар билан якунлаш чора-тадбирлари белгиланди.

ҚАРШИ

Бу ерда вилоят ҳокими Ш.Бегматов маъруза қилди. Ўтган тўққиз ой мобайнида иқтисодиётнинг турли жабҳаларида ижобий ўзгаришлар содир бўлгани қайд этилди. Ғалла топшириш режаси бажарилди. Саноатда ўсишга эришилди, кўплаб ижтимоий, маданий-маиший иншоотлар фойдаланишга топширилди.

Бироқ халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган бир қанча корхоналар тўққиз ой иш режасини зарар билан якунлаяпти. Жамоа-ширкат хўжаликларининг иқтисодий аҳволи кўнгилдагидек эмас. Дебиторлик ва кредиторлик қарзлари камаймаяпти.

Йиғилишда пахта йиғим-терими суръатига-суръат қўшиш, мавсумни уюшқоқлик билан якунлаш, давлатга мўлжалдаги ҳосилни топшириш учун сафарбарлик ишларини кенг авж олдириш зарурлиги таъкидланди.

ГУЛИСТОН

Йиғилишни вилоят ҳокими Ў. Исмоилов олиб борди. Унда халқ хўжалигининг асосий соҳаларида белгиланган режалар ортиғи билан адо этилгани қайд этилди. Жумладан, саноат ишлаб чиқариш ҳажми 103 фоиз, халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш, аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш каби соҳалар 105-110 фоизга ўсди. Капитал қурилишда жиддий ривожланишга эришилди.

Қишлоқ хўжалигида гўшт, сут, тухум, шунингдек, ғалла, пилла етиштириш режалари уддаланди.

Айни пайтда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, пул эмиссиясини камайтириш борасида айрим туманларда сусткашликка йўл қўйилмоқда. Корхоналар ўртасидаги дебиторлик-кредиторлик қарзлари камаймаяпти. Иқтисодиётга чет эл сармоясини жалб этиш, акцияларни сотиш талаб даражасида эмас.

Йиғилишда ислоҳотларни чуқурлаштиришда раҳбар кадрларнинг масъулиятини ошириш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

Ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг ўзбек модели дунё ҳамжамиятининг диққат марказидан ўрин олиб бормоқда. Россиянинг халқаро илмий ва ижтимоий-сиёсий журнали («Общество и экономика», 1998 й. № 3)нинг яқинда босмадан чиққан сони бутунлай республикамизга бағишланганлиги бунга ёрқин далилдир. Журнал Россия Фанлар академияси Иқтисодиёт институти ҳомийлигида «Ўзбекистон Республикаси — ижтимоий-иқтисодий янгиланишда дастлабки вазифалар ва тажрибалар» номи билан босилиб чиқди. Унда мамлакатимизнинг етакчи иқтисодчи, ҳуқуқшунос ва файласуф олимлари муаллифлар сифатида иштирок этишган.

ЎЗБЕК МОДЕЛИ ХАЛҚАРО МАЙДОНДА

Журнал мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Президенти Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилган янги демократик жамият ва давлат қурилишининг асосий принципларини қисқа ва аниқ ифодалаб берувчи «Ўзбекистонда миллий давлатчиликнинг тикланиши ва тараққиёти» мақоласи билан бошланади.

Миллий давлатчиликни тиклаш ва ривожлантиришда Ўзбекистоннинг табиий-географик, ижтимоий-демографик ва миллий-тарихий хусусиятлари ҳисобга олинганлиги алоҳида таъкидланади. Бугунги кунда жаҳон томонидан тан олинган ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларнинг ўзбек модели асосида айнан мамлакатнинг ўзига хос шарт-шароитлари ва миллий менталитетини ҳар томонлама ҳисобга олиш масаласи туради.

Журналдан бир-бири билан моҳиятан узвий боғланган бешта қисм ўрин олган.

Биринчи қисмда республикамиз томонидан танлаб олинган бозор иқтисодиётига ўтишнинг эволюцион варианти — иқтисодий ўзига хос хусусиятлари ва уларни ҳисобга олиб ишлаб чиқилган иқтисодий ислоҳотларнинг асосий принциплари ҳамда уларнинг амалга ошувида давлатнинг муҳим роли ёритиб берилади.

Асосий эътибор Ўзбекистонда кечаётган хусусийлаштириш жараёнларини характерли томонларига қаратилган. Бунда бизнинг мамлакатимизда, МДҲнинг бошқа мамлакатларидан фарқли равишда, хусусийлаштиришнинг бош мақсади, аввало, ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиёти билан жамиятни янгилаш ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг хусусан ўзбек йўлидан келиб чиқиши ва вазифалари таъкидланади.

Журналнинг иккинчи қисмидан Ўзбекистонда хусусий ва кичик тадбиркорликнинг ривожланишига бағишланган мақола ўрин олган бўлиб, мамлакатга хорижий инвестицияни жалб этишнинг жузъий муаммолари, ҳамкорликдаги тадбиркорликни ривожлантириш ва Хусусийлаштирилган инвестицион фонд (ХИФ)ларнинг миллий моделларини яратиш ва ривожлантиришнинг ўзига хос хусусиятлари ёритилган.

Бозор ислоҳотларининг дастлабки йўналишлари ҳақида фикр юритиладиган қисмда макроиқтисодий барқарорлаштириш ва таркибий ўзгаришлар, қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш, регионал иқтисодий сиёсат ва кредит тизими тараққиёти, инвестиция сиёсати муаммолари каби йирик масалалар ўрин олган турли йўналишдаги мақолалар тақдим этилган.

Муаллифлар қайд этишларича, иқтисодиётни чуқур таркибий қайта қуриш жараёнларини амалга ошириш бўйича мўлжалланган масалалар ҳал этилган: нефть мустақиллигига эришилган (ҳозирги вақтда республикада 7,6 млн. тонна нефть ва газ конденсати ишлаб чиқарилади), озиқ-овқат мустақиллиги муаммолари ижодий ҳал қилинмоқда, умуман олганда, янги тармоқлар — автомобиль, маиший электроника (республикада йилига 65 минг дона автомобиль, 146,5 минг дона видеомагнитофон, 234,1 минг дона телевизор ва бошқа маҳсулот ишлаб чиқарилади) барпо этилди ва ривожлантирилмоқда, импортга мўлжалланган товарлар ишлаб чиқариш кенгайиб бормоқда. Республиканинг жаҳон бозорида тутган ўрни барқарорлашиб, унинг ташқи савдо обороти 1997 йили 8910,5 млн., экспорти эса 4387,5 млн. долларни ташкил этди.

Иқтисодий ислоҳотлар даврида инфляция ва пул эмиссияси даражалари бошқарувини таъминлаш сақланиб қолмоқда. Бу муаммоларни ечишни таъминлаш учун республикада маълум мақсадларга йўналтирилган комплекс характердаги тадбирлар амалга оширилди. Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг яна бир муҳим шарти — илмий асосланган регионал сиёсат юритиш билан мамлакат тараққиётидаги ҳудудий муаммоларни ҳал этишдир. Журналдаги махсус мақолаларнинг бирида бу жараён концептуал жиҳатдан ёритилади.

Маълумки, ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг етакчи бешта тамойилларидан бири — мамлакатдаги аҳолининг ўсиши (демографик ҳолати)ни ҳисобга олган ҳолда кучли ижтимоий сиёсатни амалга оширишдир. Бу принципга иқтисодий ислоҳотнинг барча принциплари бўйсунади. Чунки улар асосида халқнинг фаровонлиги ётади.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов таъкидлаганидек, Ўзбекистонда ислоҳотлар бирдан-бир мақсад эмас. Республикада ўтказилаётган сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий ислоҳотларнинг бош мақсади — инсон. Ана шу ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар, ўзбек моделининг ўзига хос хусусиятлари махсус бўлимда ёритилган. «Кучли ижтимоий сиёсат ва ижтимоий кафолат тизимининг ривожланиши» мақоласида Ўзбекистонда бозор иқтисодиётига аҳолининг ўзига хос демографик тузилишини ҳисобга олган ҳолда эволюцион тарзда, босқичма-босқич ўтиш тизимига мос келувчи аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тизимини шакллантириш жараёни таҳлил қилинган. Муаллиф мамлакатнинг улкан демографик потенциалини ҳисобга олган ҳолда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг боришига маълум даражада таъсир қилувчи республика аҳолисини иш билан таъминлашдек долзарб муаммони кенг ёритган.

Бу вазиятда талабга жавоб берадиган меҳнат бозорини шакллантириш жуда муҳим аҳамиятга эга. Шу билан бирга, муаллиф иқтисодий ислоҳотлар ва иқтисоднинг мўътадиллигини таъминлашда меҳнатга қобилиятли аҳолининг иқтисодий фаолиятини ошириш, улар учун тадбиркорлик ва бошқа меҳнат соҳаларида ҳуқуқий ҳимояни кафолатлаш меҳнат бозорининг ривожланишида асосий шартлардан бири эканлигини таъкидлаган.

Иқтисодий ислоҳотларнинг бошланғич даврида амалдаги ижтимоий ҳимоя тизими ўзини тўла оқлади. Аҳоли турмуш даражаси пасайиб кетишининг олдини олишда самарали восита бўлди. Бугунги кунда ҳам аҳоли фаровонлигини изчил ошириб бориш муҳим вазифадир.

Ўзбекистонда аҳоли миграцияси ҳам иқтисодий қайта қуриш жараёнига жиддий таъсир кўрсатадиган янги ижтимоий-демографик ҳолат ривожланиши анъаналаридан биридир.

Мамлакатда бўлаётган ҳозирги миграция жараёнлари 1990-1996 йилларни ўз ичига олган аниқ материаллар асосида ёритилган. Журналнинг хулоса қисмида «Иқтисодий интеграция — мустақил Ўзбекистоннинг ривожланиш йўли» мақоласида мамлакатнинг жаҳон иқтисодий ҳамжамиятига меҳнатни халқаро географик тақсимлаш ва Ўзбекистоннинг катта интеграцион потенциал асосида кириш жараёни ёритилган.

Унда Ўзбекистон қисқа вақт ичида халқаро майдонда ўз рейтингини оширишга эришгани қайд қилинади. Республика БМТнинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлди. Бутунжаҳон банки, ХВФ, ҚҚРРБ, Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти (ИҲТ)га аъзо бўлади. Европа техник ёрдам кўрсатиш ҳамжамияти билан шартнома тузди. Ҳиндистон, Хитой, Туркия, Венгрия, Япония, Жанубий Корея, Малайзия, Покистон, ГФР, Австрия ва бошқа давлатлар билан савдо ва иқтисодий ҳамкорлик ҳақида ҳукуматлараро шартнома, Туркия, Испания, Хитой, Индонезия, Ҳиндистон сингари мамлакатлар билан маҳсулот айирбошлаш ва кредит шартномалар ҳақида қарорлар имзоланган.

Ислоҳот йилларида Ўзбекистон Республикасининг умумий ташқи савдо обороти анча ўсди. Бу кўрсаткич 1996 йилда 9311,3 млн. АҚШ долларига тенг бўлди. Шу жумладан, МДҲ билан 2568,3 млн. доллар (27,6 фоиз) ва узоқ хориж мамлакатлари билан 6743,0 млн. (7,2 фоиз) АҚШ доллари миқдорида савдо оборотига эришилди. Шу билан бирга, маҳсулот экспорти охирги йилларда анча ўсди ва 1996 йилда 4,6 млрд. долларга тенг бўлди (1992 йилда 870 млн. доллар эди). Маҳсулотларни импорт қилиш кескин камайди (1995 йилда 4721,1 млн. доллар, 1996 йилда 2892,7 млн. доллар).

Мақолада Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамияти интеграциясидаги стратегик вазифалари, глобал халқаро молиявий-иқтисодий тизимлари, жаҳоннинг ривожланган мамлакатлари, Трансосиё минтақавий интеграцияси, МДҲ доираси ва Марказий Осиё минтақаси интеграциясида тутган ўрнига алоҳида эътибор берилган.

Бундан ташқари, Ўзбекистоннинг ташқи иқтисодий стратегияси ва мамлакатнинг халқаро иқтисодий ҳамкорлиги истиқболининг ривожи ҳам кўрсатилган. Республиканинг ташқи савдо обороти тузилиши ва жаҳоннинг турли мамлакатлари билан савдо обороти таҳлилига катта эътибор берилган.

Журналдаги «Ўзбекистоннинг маданий ва маънавий мероси — миллий ўзликни англатувчи омил» мақоласи алоҳида ажралиб туради. Шуни таъкидлаш лозимки, маданият ва маънавият иқтисод билан узвий боғланганлиги туфайли уларнинг ўзаро таъсирини ўрганиш ҳамма вақт долзарб бўлган. Булардан ташқари, ўзбек халқининг менталитети жамиятни янгилашда ўзбек модели танланишининг бош омилларидан бири сифатида ва энг асосийси, ўзбек халқининг қадимий маданияти ва юксак маънавияти билан белгиланади.

Россиянинг нуфузли «Общество и экономика» журнали махсус сонининг Ўзбекистонга бағишланганлиги ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг ўзбек модели халқаро майдонга дадил чиқаётганини ва бутун жаҳонда тан олинаётганини тасдиқлайди.

Озод Ота-МИРЗАЕВ,
«Ижтимоий фикр» маркази директорининг муовини, география фанлари доктори, профессор,
Элшод НАБИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси Бозор иқтисодиёти асослари ва тамойиллари факультети декани, иқтисод фанлари доктори.

Абдурауф Иброҳимов номли Тошкент чинни идишлари ишлаб чиқариш корхонасида ҳозир 2 минг нафарга яқин ишчи меҳнат қилаяпти. Корхона ишлаб чиқараётган «Оқ олтин», «Пахта», «Тонг», «Сарой маликаси», «Шоҳсанам», «Кийик», «Марварид» термалари, «Ўзбекистон», «Минора», «Марварид» каби тилла суви юргизилган декоратив вазаларнинг мижозлари тобора ортиб бормоқда.

Корхона, айниқса, ҳиссадорлик жамиятига айлантирилганидан сўнг ишга муносабат тубдан ўзгарди.

Жорий йилнинг 8 ойида 173 млн. сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 102,5 фоиз кўпдир.

Қувончлиси шундаки, ҳозирги кунда Ўзбекистон-Германия қўшма корхонаси тузиш бўйича лойиҳа ҳужжатлари имзоланган. Ана шундан сўнг бу ерда ҳам жаҳон талабларига мос маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

СУРАТЛАРДА: М. Ҳайдарова — бадиий безак цехининг қўли гул мусаввири; М. Ботирхонова буюмларни ўтда тоблайди; Ж. Мирзамуҳаммедов безак берган вазалар бир-биридан чиройли.

Солиҳ ЗОИРОВ олган суратлар.

«Халқ сўзи» фуқаролар хизматида

ИСТАК АМАЛГА ОШДИ

«Менга Султон Жўранинг рафиқаси, ёши тўқсонга бориб қолган онахон Моҳира Жўраева сим қоқди. У шикоят қилгани йўқ! Фақат:

—Болам, кўнгилдагидек жой олишга ёрдам беринглар, — деди.

... Журналнинг бош муҳаррири Ўткир Ҳошимовга мурожаат қилдим. Ўткиржон Андижон раҳбариятига икки-уч қатла ёрдам беринглар, деб илтимос қилди.

Жавоб ҳалигидек:

— Хўп бўлади! Ўйлаяпмиз. Ҳал қиламиз.

Орадан кунлар, ойлар ўтди. Жим-жит».

Юқоридаги парча «Халқ сўзи»нинг шу йил 15 август сонида чоп этилган «Хўп бўлади»ни еб бўладими?» сарловҳали танқидий мақоладан келтирилди. Унда ёзувчи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, «Шарқ юлдузи» журнали бош муҳаррирининг ўринбосари Омон Мухтор халқимизнинг севимли шоири марҳум Султон Жўра ёстиқдошига ёрдам бериш зарурлиги ҳақида куйиниб ёзганди.

Яқинда таҳририят ушбу танқидий мақолада кўтарилган масала юзасидан Андижон шаҳар ҳокимлигидан жавоб мактуби олди. Ҳоким А. Собиров имзо қўйган мактубда, жумладан, қуйидагилар билдирилади:

«... Танқидий мақолани ўрганиб чиқиб, қуйидагиларни маълум қиламиз:

Шаҳар бош режасига асосан, «Болалар боғи»нинг кенгайтирилиши муносабати билан Ш.Рашидов, «Юксалиш» ва Амир Умархон кўчаларида жойлашган бинолар, шу жумладан, фуқаро М.Жўраеванинг хонадони ҳам бузилишга тушган. М.Жўраевалар оиласига ўтган олти ой давомида 3-кичик тумандаги 20-уйнинг 2 хонали 6-хонадони, 5-кичик тумандаги 17-уйнинг 2 хонали 47-хонадони, 2-кичик тумандаги 25-уйнинг 2 хонали 4-хонадони, Бобур шоҳкўчасидаги 40-уйнинг 1 хонали 24-хонадони ва 2 хонали 30-хонадони таклиф этилишига қарамай, улар томонидан рад этиб келинди.

Ҳозирги кунда М.Жўраеванинг талаб-истаги асосида 1-кичик тумандаги 35-уйнинг 2 хонали 16-хонадони сотиб олиб берилди ва жойлаштирилди. Бундан ташқари, шуни таъкидлаш лозимки, шаҳарда катта қурилиш ишлари билан бирга кўчириш ишлари ҳам олиб борилмоқда. Бу ишлар эса уй-жойлари бузилган фуқароларнинг қонуний талаб-истаклари асосида уларга моддий ва маънавий зарар етказмаган ҳолда олиб борилмоқда. Бу эса Андижон шаҳридек зич, аҳолиси кўп шаҳарда бир оз қийинроқ кечмоқда».

ХАЛҚАРО СЕМИНАР БОШЛАНДИ

Бухорода ногиронлар учун тенг имкониятлар яратиш йўлида ҳар томонлама ҳамкорлик масалаларига бағишланган халқаро семинар бошланди. Уни ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ, Халқаро меҳнат ташкилоти, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти ва Бухоро вилояти ҳокимлиги ҳамкорликда уюштирди.

Семинар иштирокчилари уч кун давомида ногиронларга имтиёзлар яратиш, уларнинг соғлиғини қайта тиклаш мавзуларида маърузалар тинглайди, ўзаро тажриба алмашади.

— Ногиронларга ғамхўрлик бизда давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидандир,— деди анжуман иштирокчиларидан бири — Бухоро шаҳри ҳокимининг ўринбосари Баҳодир Эргашев биз билан суҳбатда.— 1996 йилдаёқ Президент Ислом Каримов ташаббуси билан 1996-2000 йиллар мобайнида ногиронларни реабилитация қилишга қаратилган ҳукумат қарори чиқарилганди. Унга биноан Бухоро шаҳрида ҳам муайян ишлар бажарилди. Жумладан, ногиронлар учун 150 ўринли тикув цехи бунёд этилди. 24 киши маиший хизмат соҳаси бўйича иш билан таъминланди. Айни пайтда улар юксак савиядаги тиббий хизматдан фойдаланмоқда, дори-дармон билан бепул таъминланмоқда. Кам таъминланган ногиронларга тадбиркорларнинг ҳомийлиги йўлга қўйилган. Хусусан, бу йил 100 киши дам олиш ва даволаниш масканларида бўлиб, саломатлигини тиклади.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

ЯНА БИР ҚЎШМА КОРХОНА

Республикамиз пойтахтида ноёб иморатларни қураётган «Ай-сель», «Буиг» каби қурилиш корхоналари номи қаторига тез орада «Само» номи ҳам қўшилади. «Тошуйжойинвестқурилиш» корпорацияси билан «Мабетекс» компанияси янги Ўзбекистон—Германия қўшма корхонасини ташкил этиб, унга «Само» проджект инжиниринг конструкшн» деган ном бердилар. Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигининг Қабуллар уйида янги қўшма корхона билан таништириш маросими бўлди.

Корхона биноларни тиклаш, уларни муҳандислик ва техник жиҳатдан жиҳозлаш, пардозлаш, мебеллар билан таъминлаш ва калитини топширишгача замонавий қурилиш ишларининг барча турлари билан шуғулланади.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 13 октябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгиладі:*/

1 Австралия доллари	66,57	1 Норвегия кронаси	14,18
1 Австрия шиллинги	9,22	1 Польша злотийси	30,04
1 Англия фунт стерлинги	180,39	10 Португалия эскудоси	6,35
10 Бельгия франки	31,54	1 Сингапур доллари	65,10
1 Голландия гульдени	57,52	1 СДР	150,27
10 Греция драхмаси	3,74	1000 Туркия лираси	0,38
1 Дания кронаси	17,08	1 Финляндия маркаси	21,33
1 БАА дирҳами	28,91	1 Франция франки	19,35
1 АҚШ доллари	106,18	1 Швеция кронаси	13,39
1 Миср фунти	31,18	1 Швейцария франки	80,31
1 Ирландия фунти	161,87	1 ЭКЮ	128,47
1 Исландия кронаси	1,56	10 Жанубий Корея вони	0,81
10 Испания песети	7,64	10 Япония иенаси	9,16
100 Италия лираси	6,56	1 Россия рубли	6,70
1 Канада доллари	69,22	1 Украина гривнаси	31,06
1 Хитой юани	12,83	1000 Беларусь рубли	1,97
1 Кувайт динори	353,29	1 Латвия лати	184,23
100 Ливан фунти	7,07	1 Литва лити	26,55
1 Малайзия ринггити	27,94	1 Молдава лейи	20,42
1 Германия маркаси	64,86	1 Қирғизистон соми	4,72

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

ТАҲЛИЛ

Иқтисодчилар бозор иқтисодиёти шароитларида валюта-молия тизимини мамлакатнинг қон томирларига менгзайдилар. Чунки халқ хўжалигини таркибий қайта қуриш, унинг ўсиш суръатларини таъминлаш кўп жиҳатдан валюта-молия тизимининг бехато ишлашига боғлиқ. Шу сабабли ўз иқтисодиёти тўғрисида қайғурадиган ҳар бир давлат, аввало, мазкур тизимни мустаҳкамлайди, унинг барқарор ишлашини таъминлайди.

БЎҲРОНЛАР

1997 йил жаҳон иқтисодиёти учун жиддий молиявий синовлар даври бўлди. Негаки, валюта бозорларида танглик юз берди. Бу танглик эса мамлакатларнинг иқтисодий тизимларига ҳалокатли таъсир кўрсатиб, жаҳон молия тизимини ларзага келтирди.

Жануби-Шарқий Осиё минтақасидаги давлатлар фонд ва валюта бозорларидаги воқеалар бутун жаҳон миқёсида бу қадар катта аҳамият касб этганлигини яхшироқ тушуниш учун ҳозирги замон халқаро молия бозори нима эканлигини таҳлил этиб кўрмоқ лозим. Молия хизматлар секторининг жаҳон бозори трансмиллий эканлигини, жами операциялар деярли бир лаҳзада амалга оширилишини ҳисобга оладиган бўлсак (замонавий коммуникациялар воситасида), бу бозорнинг бирон-бир нуқтасидаги ларзалар жуда катта молия активларини мамлакатлараро кўчишига олиб келади, кўпгина мамлакатларнинг молиявий тизими ва умуман, иқтисодиётига катта таъсир кўрсатади. Бунга ҳозирги кунда Россия мисолида гувоҳмиз.

Бу тангликнинг сабабларини, манфаатдор шахслар ва ташкилотлар томонидан юзага келган қийинчиликларни бартараф этиш бўйича таклиф этилаётган чора-тадбирлар, унинг айрим мамлакатлар ва умуман, жаҳон хўжалигига бўлган таъсири, Ўзбекистон иқтисодиёти учун эҳтимоли бўлган оқибатларини кўриб чиқайлик.

Мустақил ривожланишнинг ўтган даврини умумлаштириш ва таҳлил этиш ислоҳ қилишнинг "Ўзбекистон модели" асосли ва тўғри бўлиб чиқди, деб айтиш учун тўла асос беради. Бугунги кунда мулкчиликни ислоҳ қилиш кўп укладли иқтисодиётни юзага келтирди, нодавлат секторида Ўзбекистон миллий даромадининг ҳиссаси 1993 йилда 38,1 фоиз бўлган бўлса, 1997 йилда 71,8 фоиз ўсди, қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштириш 1997 йилда 1990 йилга нисбатан 88,0 фоизни ташкил этди.

Шунингдек, ёқилғи-энергетика, дон етиштириш ва экспортга қаратилган машинасозлик тармоқларининг тез ўсиши валюта тежамкорлигига олиб келди. 1990-91 йиллардан 1996-97 йиллargача Ўзбекистон пахтасини чет элларга экспорт қилиш деярли 2 маротаба ортиб, йилига ўртача 850000 тоннага етди. Шу йиллар давомида муҳим бозорга айланган Европа пахта бозоридан ташқари (Италия, Германия, Франция) янги Осиё бозорига кириш ва уни эгаллаш борасида талай ишлар амалга оширилди. Мисол учун, 1995-96 йилларда Европа бозорига 300000 тонна пахта толаси чиқарилган бўлса, 250000 тонна пахта толаси Хитой, Тайван, Индонезия, Гонконг ва Японияга сотилди. Ўзбекистон пахта толасининг жаҳон бозорида муносиб ўрин олишига Бразилия ва Туркия экспортининг кўпайиши ҳам ўз таъсирини кўрсатди.

Ўзбекистоннинг қўлга киритган ютуқлари, иқтисодий янгланиш буйруқбозликка асосланган тоталитар тизимдан бозор муносабатларига ўтиш ва мустақил ўз давлатини барпо этиш, жаҳон бозорида ўз улушини орттириш, ташқи иқтисодий алоқаларнинг барча шаклларини ривожлантириш тақсимлашнинг объектив қонуниятларидан "Ўзбекистон модели" амалий татбиқининг кейинги босқичига ўтишга замин яратади.

"Ўзбекистон модели" бозор муносабатларининг қарор топиши ва мулкдорлар синфининг шаклланиши учун республиканинг ўзига хос шароитлари ва хусусиятларини, анъаналар, урф-одатлар, турмуш тарзини ҳар томонлама ҳисобга олишга, ўтмишдаги иқтисодиётни бирёқлама, бесўнақай ривожлантиришнинг муҳим меросига барҳам беришга асосланади.

Президентимиз таъбири билан айтганда, "ўзбек модели"ни "абадийлаштириш", мутлақлаштириш асло нотўғри, чунки бу модель ўтиш даври қийинчиликларини бартараф этишнинг ўзбекона тажрибасини, ўзбекона усулини акс эттиради, шу туфайли у даврий, "этап"ли характерга эга.

Жаҳон иқтисодиёти уч гуруҳдаги мамлакатлар, яъни иқтисодий ривожланган мамлакатлар (бозор иқтисодиёти шароитида 100 йил давомида ҳаёт кечираётган), иқтисодий ривожланаётган мамлакатлар (маъмурий-буйруқбозлик тизимини кўрмаган Осиё ва Африка давлатлари), маъмурий-буйруқбозлик тизимидан воз кечган давлатларга бўлинади.

Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда, иқтисодий ўзгаришларни устувор деб ҳисоблар эканмиз, тақсимотнинг маъмурий-буйруқбозлик тизимидан воз кечганлигимиз ҳамда бозор иқтисодиётига асосланган ижтимоий муносабатларни шакллантираётганимиз, "Ўзбекистон модели"дан бозор муносабатларига ўтиш ислоҳотларнинг янги жараёнига, кўп вариантлилигига замин яратади.

Бу ўз навбатида жаҳон бозоридан мустаҳкам ўрин олишнинг энг муҳим омилидир.

90-йилларда жаҳон хўжалигининг асосий қисми учун узлуксиз иқтисодий тараққиёт даври давом этди. Ўртача ўсиш суръатлари 1991 йилда 1 фоиздан паст бўлган мамлакатларнинг барчасида йилига барқарор 3 фоизга ўсишга эришилди. 1993-1997 йилларда халқаро савдонинг илгарилама кенгайиши тенденциялари сақланиб қолди (1997 йилда ўсиш 6 фоиз), Канадада экспортнинг ўртача ўсиши ўзгармас нархларда 11 фоиз, Италияда - 9 фоиз, АҚШда - 7 фоиз, Буюк Британияда 6 фоизга тенг бўлди.

Янги индустриал мамлакатлар, шунингдек, Ҳиндистон, Хитой, Мексика, Бразилия ва Аргентина томонидан экспорт экспансияси кучайиб бормоқда.

Иқтисодий ўсишнинг асосий ҳиссаси ривожланган мамлакатларга тўғри келмоқда. Жаҳон умумий маҳсулотининг ярми ва халқаро савдо обороти (айланмаси)нинг 2/3 қисми уларга тегишлидир. Ривожланаётган мамлакатлар ҳам 80-йилларнинг ўртача кўрсаткичларидан икки марта ортиқ ва юқорироқ суръатларни намойиш қилдилар. Аҳоли жон бошига ялпи ички маҳсулот (ЯИМ)нинг ўсиш тенденциясига эга бўлган мамлакатлар сони ҳам кўпайди. 1997 йилда БМТнинг ижтимоий-иқтисодий департаменти томонидан ўтказиладиган йиллик текширувларга киритилган 143 малакатдан 120 тасида шундай ўсиш тенденциялари борлиги кузатилди. 1997 йилнинг кузида Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида юз берган молиявий танглик Ўзбекистон ва кўпчилик ривожланган мамлакатларнинг реал иқтисодиётидаги аҳволга, ишларининг ҳолатига сезиларли таъсир кўрсатгани йўқ.

Танглик кутилмаган ҳодиса эмас эди. Халқаро молия соҳасининг ҳаддан ташқари кенгайиб бориши анчадан бери давом этиб келарди. Натижада мамлакатлараро пул оқимлари кўп марталаб ортган ҳолда, уларнинг йўналиши валюта курслари динамикаси, корпоратив, давлат, муниципал қимматли қоғозлари ва бошқа пул воситалари қийматларининг ўзгаришларига қараб кескин ўзгариши мумкин эди. Халқаро капитал бозорларининг бундай жадал кенгайишининг бир-бирига чамбарчас боғлиқ бўлганининг икки томони бор. Бир томондан, ташқи айирбошлаш ва инвестицияларни молиялаш таъминланади. Жаҳоннинг истalgan нуқтасидаги ҳар қандай лойиҳа учун, агар лойиҳа муайян талаблар мажмуига жавоб берса, тезда зарур пул маблағларини олиш мумкин. Иккинчи томондан, молия ресурсларининг нисбий "ортиқчалиги", "қайноқ", "ўйноқи" пуллар ҳаракатини белгилайдиган чайқовчилик, қисқа муддатлик омилини, ликвидликнинг даврий танглиги эҳтимолларини кучайтиради. Жануби-Шарқий Осиёдаги ишкалликларни бунга мисол қилиб келтириш мумкин.

Кўпгина Осиё мамлакатлари ўз валюталарини АҚШ долларига сунъий равишда боғлашга интилиб, фоиз ставкаларини юқори даражада тутиб келдилар. Масалан, Таиландда бу амалиёт 12 йил давомида олиб борилди. АҚШ долларига қаттиқ боғланиб қолиш чет эл инвесторларини жалб этди, улар валюта тебранишлари хатарига учрамай, юқори фоиз ставкалари афзалликларидан фойдаланиш имкониятларига эга бўлдилар. Чет эл капиталининг катта таъсири натижасида иқтисодиётда тез ўсиш суръатлари кузатилди.

Лекин йилдан-йилга ташқи қарз муаммоси чуқурлашиб борди. 1997 йилга келиб Таиланддаги хусусий компанияларнинг ташқи қарзи 80 млрд. долларга етди. Ҳозирги кунда эса Россияда давлат умумий қарзи 165 млрд. долларни, рубл ҳисобида ЯИМнинг 50 фоизини ташкил этмоқда.

Янги молиявий оқимлар кўп ҳолларда қисқа муддатли характерга эга бўлиб, Таиланднинг олтин-валюта заҳиралари ҳисоб-китобини омонат ва ишончсиз ҳолатга келтиришга хизмат қилди. Валюта операцияларига ихтисослашган чайқовчилар бу ҳолатни пайқаганларидан кейин батта нисбатан икки марта - 1996 йилнинг ноябри ва декабрида дастлабки "атака"ни уюштирдилар. Осиё, Ғарбий Европа, Лотин Америкасидаги айрим мамлакатларда эса хавотирликнинг биринчи белгилари пайдо бўлди. Пайдо бўлиб келаётган танглик кўрсаткичи — молия компаниялари, шу жумладан, Таиланд ҳукумати бевосита қўллаб-қувватлайдиган "Файненс уан"нинг тўлов қобилияти пасайиб борди.

Ҳукумат февраль охиригача ўзгаришлар бўлишини кутиб, муайян чора-тадбирлар кўрди: "Файненс уан" Таиланд банки ҳамда "Тай Дену" билан бирлашди. Маъмурлар фонд бозорларида инвесторларни ўз кредит қодирлигига ишонтирмайдиган савдони тўхтатиб қўйдилар.

Лекин "Файненс уан"ни ҳалокатдан сақлаб қолиш учун қилинган ҳаракатлар кутилган натижаларни бермади. Молия тизимини ҳимоя қилишнинг батафсил ишлаб чиқилган дастури йўқлиги маълум бўлди.

Молия компаниялари жами ссудаларининг тахминан 2/3 қисми "бекор" соҳалар - кўчмас мулк билан операциялар, ижара ва лизинг бўйича операциялар, фонд операцияларида жамланган эди. Фоиз ставкаларининг ўсиши ва иқтисодий ўсиш суръатларининг янада секинлашуви натижасида "Файненс уан" 1996 йилда шубҳали қарзлар суммасини икки марта оширди, сўнгра 1997 йилнинг 1 чорагида уни яна икки марта кўпайтирди.

Айни пайтда "Файненс уан" активлари ва пассивларининг бандлари бошқа ўнлаб молия компаниялариники каби ғоят ёмон ҳолатда эди. Бу эса бир неча майда молия ва инвестиция фирмаларини танг аҳволга солиб қўйди, улар икки қудратли омил гирдобига тушиб қолдилар: бир томонда юқори фоиз ставкаси, бошқа томонда фонд бозори танглиги. Шундай қилиб, Таиланддаги молия муассасаларининг ялпи банкротликка учраши хавфи пайдо бўлди.

ХАБАРЛАРДА ҲАЁТ АКСИ

“ДЕМОКРАТИЯ ВА ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ”

Конрад Аденауэр жамғармаси, Ўзбекистон Конституциявий суди, Инсон ҳуқуқлари бўйича республика Миллий маркази ва Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази ўзаро ҳамкорликда жойларда “Демократия ва ҳуқуқий давлат” мавзуида туркум семинарлар ўтказиб келмоқда. Уларнинг навбатдагиси “Ҳуқуқий-демократик давлатни мустаҳкамлашда суд ҳокимиятининг оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлиги” деб номланди.

Қарши Муҳандислик-иқтисодиёт институтида бўлиб ўтган ушбу семинарда Конрад Аденауэр жамғармасининг минтақавий мухтор вакили Вольфганг Шрайбер Ўзбекистонда ҳуқуқий-демократик давлат қуриш йўлида амалга оширилаётган ишларга юксак баҳо берди.

Семинар қатнашчилари — Қашқадарё вилояти прокуратура, суд, адлия, ички ишлар идоралари ходимлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари уч кун давомида тадбир дастури доирасида ўзаро фикр алмашдилар, амалий машғулотларда иштирок этдилар.

ЎЗАРО МАНФААТЛИ ШЕРИКЛИК

Жиззах вилоятида хорижий мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасида кўпгина самарали ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, ҳозиргача Жиззах вилоятида Ўзбекистон-Россия ҳамкорлигида ташкил этилган ўнга яқин қўшма корхона рўйхатдан ўтган. Айни пайтда улардан “Ярославль”, “ММЗ” ва “Волласитанит ЛТД” Ўзбекистон-Россия қўшма корхоналари, айниқса, фаол иш юритмоқда. Жорий йилнинг тўққиз ойи мобайнида вилоятнинг Россия билан ташқи иқтисодий алоқаси 8212,8 минг АҚШ долларини ташкил этди. Бунда вилоятнинг экспорт маҳсулотлари миқдори асосий қисмни ташкил этади.

“АЛПОМИШ ЎЙИНЛАРИ”

Қумқўрғон туманининг марказий ўйингоҳида “Алпомиш ўйинлари” республика фестивалининг вилоят босқичи якунланди. Унда вилоятнинг барча туман ва шаҳарларида бўлиб ўтган биринчи давра ўйинларининг ғолиблари иштирок этди. Халқ севган достон қаҳрамонлари — Алпомиш ва Барчиной юртининг йигит ва қизлари ўзаро беллашувда куч ва маҳоратларини намойиш этди.

Ғоят қизғин ўтган баҳсларда деновлик қизлар билан қумқўрғонлик йигитлар биринчи ўринни эгаллади. Елкада кураш, тош кўтариш, арқон тортиш, қўл кучи мусобақалари томошабинларда катта қизиқиш уйғотди. Ғолиблар республика фестивалида қатнашишга йўлланма олди.

(ЎзА).

Оптик-тола кабелли Транс-Осиё-Европа магистралини «Аср қурилиши», дейишади. Шу йилнинг 14 октябрида у ишга туширилади. Шу муносабат билан ТАЕ-ВОЛС бошқарув қўмитаси ва бу лойиҳани рўёбга чиқаришда иштирок этган мамлакатлар Европа ва Шарқ давлатлари ҳамда Марказий Осиёнинг барча республикалари учун муҳим аҳамиятга молик мазкур ноёб иншоотнинг халқаро тақдимномасини тантанали равишда ўтказишга қарор қилдилар.

ТАЕ - ВОЛС: ЯНГИ АЛОҚА ХИЗМАТИ

Мамлакатимизда қабул қилинган тегишли қонунлар, Президент фармонлари, ҳукумат қарорлари шарофати туфайли телекоммуникация тармоғини ривожлантириш ва такомиллаштириш, уни жаҳон тизими билан интеграциялаш борасида фаол иш олиб борилмоқда. Фақат кейинги 5 йил мобайнида республикамизда хорижнинг етакчи компаниялари иштирокида умумий ҳажми қарийб 400 минг номердан иборат йирик қувватга эга рақамли маҳаллий ва халқаро коммутацион станциялар қурилиб фойдаланишга топширилди. Барча вилоятларда эса янги алоқа иншоотлари барпо этилмоқда.

1997 йилда республикамиз ҳудудида дунёдаги энг йирик Миллий сегментлардан бири — оптик-тола кабелли Транс-Осиё-Европа алоқа магистрали (ТАЕ-ВОЛС)нинг қурилиши муваффақиятли тугаллангани, бугун эса фойдаланишга топширилишини ҳақли равишда халқаро аҳамиятга эга муҳим воқеалар сирасига киритиш мумкин. Бу мамлакатимиз ва Марказий Осиё минтақасидаги дастлабки замонавий магистралдир.

Бир учи Хитойнинг Шанхай, иккинчи учи эса Германиянинг Франкфурт-Майн шаҳарларини ўзаро боғловчи янги алоқа магистралининг узунлиги 27 минг километр бўлиб, у мазкур қурилишда қатнашган 20 та давлат, шу жумладан, Марказий Осиё республикалари ҳудудидан ўтади.

Ўзбекистон Миллий сегменти трассасининг (Тошкент-Жиззах-Самарқанд-Бухоро-Олот) узунлиги эса 900 километрдан зиёдроқни ташкил этади.

Шу йилнинг январь ойидан бошлаб Миллий сегмент ишлатиб кўрилди — мамлакатимиз минтақалариаро салкам 1000 та алоқа канали очилди, Ўзбекистонни Қозоғистон ва Хитой билан боғловчи халқаро каналлар ҳаракатга келтирилди.

1992 йилнинг сентябрь ойида Хитой бу магистраль қурилиши ҳақида таклиф киритганида Ўзбекистон Республикаси уни фаол қўллаб-қувватлаган эди. Кейинроқ эса ўзаро келишувга мувофиқ, мазкур позиция тўла маъқулланган ҳолда, Жануби-Шарқий Осиё, Европа, Кавказнинг бошқа мамлакатлари тармоқларини ўзаро боғловчи Хитой-Қозоғистон-Туркманистон-Эрон-Туркия-Украина-Польша-Германия лойиҳаси амалга оширилди. Натижада Транс-Миллий телекоммуникация тармоғи марказида жойлашган Ўзбекистон ўзининг барча минтақаларини замонавий ахборот технологиясига улаш, шунингдек, Шарқ-Ғарб, Ғарб-Шарқ йўналишлари бўйлаб транзит йўлини ўтказиш борасида катта имкониятни қўлга киритди. Сабаби аён: жаҳондаги етакчи ишлаб чиқарувчилар томонидан магистралда замонавий технологияларнинг ўрнатилиши сервис хизматини юқори даражада ташкил этишга ёрдам беради. Икки томонлама музокаралар олиб бориш, ахборотларни узатиш ва қабул қилиш, аудио ва видеоконференциялар, тиббий сеанслар ўтказиш, Интернет тармоғига қўшилиш, талабаларнинг масофавий ўқишларини уюштириш ва бошқалар шулар жумласидандир.

Фақат шугина эмас. Янги магистраль туфайли Ўзбекистон ташқи телекоммуникация тармоғи тараққий этган мамлакатлар қаторига киради, мамлакатнинг иқтисодий имкониятини янада мустаҳкамлаш йўлида аниқ таг-замин яратилади. Бу — республикамиз учун халқаро маконда ахборот хизмати соҳасини ривожлантириш ва кенгайтиришда катта техникавий имконият очилди дегани.

Шу ўринда бу иншоотнинг қурилишига оид айрим муҳим далилларни эслатиб ўтиш жоиз.

Аввало, магистраль қурилишининг ишчи лойиҳаси Ўзбекистон алоқа-лойиҳа институти мутахассислари томонидан бажарилди. Уни маблағ билан таъминлаш вазифаси Германиянинг KFW банки зиммасига юклатилган бўлса, машҳур Сименс АГ фирмаси барча кабель маҳсулотлари ва ускуналарни келтирди.

1996 йилнинг февраль ойида Тошкент вилоятида дастлабки метр кабель ётқизилди. «Алоқаинвест» акционерлик жамияти Бош пудратчи вазифасини ўтади. Унинг қурилиш-монтаж бўлинмалари ва мутахассисларига қарийб 1000 километр узунликдаги мураккаб трассага кабелларни олиб келиш ва ётқизишда катта қийинчиликларни енгиб ўтишларига тўғри келди. Устига устак, оптик толали кабеллар ҳар бир ишчидан алоҳида муносабатни талаб этарди. Буни ҳамда қурилиш ва монтаж ишларида янги технологияни қўллашни улар иш жараёнида ўзлаштириб бордилар.

Қурилишга жами 12 та маҳаллий қурилиш-монтаж ташкилоти, шунингдек, «Шаҳарларароалоқақурилиш» акционерлик жамияти жалб этилган эди. Бариси катта ҳажмдаги ўта мураккаб юмушларни қойилмақом қилиб уддалади. Почта ва телекоммуникациялар агентлиги эса барча ишларни мувофиқлаштириб, иншоотнинг белгиланган муддатда, сифатли топширилишини назорат қилиб турди.

Бу йирик иншоотни барпо этиш жараёнида юзага келган муаммоларни ечиш, қурилишни тез ва сифатли туғаллашда республика ҳукумати, бир қатор вазирликлар ва идоралар, ҳокимликлар ҳам катта ёрдам бердилар. Президентимиз Ислом Каримов эса Алмати шаҳрида Марказий Осиё мамлакатлари давлат раҳбарларининг учрашувида мазкур иншоотга юқори баҳо бериб, ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлашда ана шу магистралдан янада самарали фойдаланиш чораларини кўришга даъват этди.

Бир сўз билан айтганда, ушбу алоқа иншоотининг қурилиши кўламию миқёси, белгиланган муддатда фойдаланишга топширилаётгани, иқтисодий аҳамияти, келгусида мамлакатимиз телекоммуникация тармоғи ва бутун бир иқтисодиётини ривожлантиришга қўшадиган ҳиссаси жиҳатидан Ўзбекистон тарихида ноёб ҳодиса ҳисобланади. ТАЕ-ВОЛСнинг ишга туширилиши эса республикамизнинг замонавий рақамли алоқа тизимига ўтиш вазифасини ҳал этиш, Тошкент шаҳри ва вилоятларда қурилган маҳаллий ва халқаро рақамли телефон станцияларидан самарали фойдаланиш, миллий алоқа тармоғини модификациялаш, уни янги технология негизида ривожлантиришни таъминлаш имконини беради.

М. ХОЛМУРОТОВА,
«Халқаро Телеком» акционерлик компаниясининг бош директори.

ҚАДОҚЛАНГАН НОН

«Навоийдонмаҳсулот» ҳиссадорлик жамияти уюшмаси жамоаси хайрли ишга қўл урди. Мазкур корхонада исроилликлар билан ҳамкорликда қадоқланган нон ишлаб чиқариш линияси ишга туширилди. Бу линияда ҳар куни 3.5-4 тонна атрофида ширин кулча, оби нон, бўлка каби нон маҳсулотлари полиэтилен ҳалтачаларда ғилофланган ҳолда ишлаб чиқарилмоқда.

СУРАТЛАРДА: корхона цехида.
С. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган суратлар.

БЎРОНИДАН СЎНГ

Таиланд Марказий банки банкротликка йўл қўймаслик мақсадида, резервлар йўқлигига қарамай, кредитларни миллий валютада бера бошлади. Марказий банк заҳиралари ҳажми 1,14 млрд. бўлгани ҳолда, 8,8 млрд. долларга эквивалент суммада ёки Таиланд ҳукумати бюджетининг 7 йиллик актив салдосига тенг миқдорида кредитлар берилди.

Валюта заҳиралари миқдори фақат икки кунлик импорт қийматига тенг бўлиб қолган бир пайтда Таиланд ҳукумати ва Марказий банки батнинг долларга нисбатан белгиланган курсини сақлаб туришдан воз кечди.

1997 йилнинг иккинчи ярми давомида бат курси июнь ойидаги энг юқори пасайишга нисбатан 2,5 мартадан кўпроқ тушиб кетди. Бундан ташқари, уч мамлакат валюталари курси - Филиппин пьесоси ва Малайзия рингити 17-20 фоизга, Жанубий Корея вони 70 фоизга пасайди. Тўрт мамлакат ўз миллий валюталари ҳимояси интервенцияси камида 10 млрд. доллар сарфлади. Лекин чайқовчилик “ҳужуми” кучининг қудрати катта эканлиги маълум бўлди. Бу мамлакатлар валюта резервлари шу қадар тез тамом бўлдики, қаршилик бор-йўғи икки ҳафта давом этди, холос.

"Танглик инфекцияси" минтақанинг бошқа иқтисодиётига ҳам тегиб ўтди, айрим бозор агентлари "инфекция"дан зарарланганларидан кейин норационал иқтисодий хатти-ҳаракатлар олиб бордилар, бу эса муайян даражада вазиятни тўғри тартибга солишга халақит берди. Шундан кейин молия доираларини Индонезия, Корея ва бошқа қўшни мамлакатларнинг кейинги тақдири масалалари ҳам хавотирлантира бошлади.

Минтақанинг кўпгина молия бозорларидаги иқтисодий вазият Таиландда тангликка қадар молия бозорида ҳукм сурган ҳолатга ўхшаш эди. Бунга қўшимча тарзда бу мамлакатларнинг хусусий секторларида олинган кредитларнинг умумий қиймати ғоят катта эканлиги аёнлашди.

Охир-оқибатда бу ҳол нимага олиб келишини англаган маҳаллий резидентлар ўзларининг ташқи мажбуриятларини чеклашга ўтдилар. Бу эса ўз навбатида валюта бозорларидаги стагнациянинг кучайишига олиб келди.

Шундай қилиб, Таиланд, Корея ва Индонезия бир хил қийинчиликларга дуч келди. Уларнинг барча инвесторлари ишончини йўқотганлари ва ўз валюта режимларининг тангликка учраганлигидан зарар кўрдилар.

Бундан ташқари, бу мамлакатларнинг ҳар бирида заиф молия тузилмаларини, хусусий секторнинг халқаро молия бозорларидан олган ғоят катта кредитларини, банклар, бизнес ва ҳукумат манфаатлари тўқнашувларини кўриш мумкин эди. Бу ҳам ўз навбатида тангликнинг янада авж олишига муайян ҳисса қўшди ва уни тугатишга бўлган уринишларни қийинлаштирди.

Молиявий танглик Гонконгда бу мамлакат долларига тажовузлар чайқовчилик ҳужумидан кейин бошланди. Бу Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида ёзги валюта ларзалари жараёнида барқарор қолган ва ҳамон АҚШ долларига боғланган ягона валютадир. Ҳозирга қадар унинг курси 7,75 Гонгконг доллари 1 АҚШ долларига тенг нуқтада барқарор қолиб келмоқда. Яъни, 1983 йилда белгиланган даражада сақланиб турибди.

Можаро ички банк бозоридаги бесаранжомликдан бошланди, октябрь ойида талвасага айланди: бир кечада фоиз ставкалари 300 фоизга кўтарилди. Ғулғула Гонконг пул бирлигига кўчди. Октябрнинг "қора" кунларидаги жами қийинчиликларга қарамай, Гонконг доллари курси ўзини сақлаб қолди. Лекин ҳар ҳолда тўла стагнация даражасига етмаган бўлса-да, акцияларни таҳлика остида сотиш кузатилди. Тўрт кун давомида Ханг Сенг акциялари индексининг 25 фоиздан кўпроқ пасайиши натижасида бесаранжомлик жаҳон миқёсида тарқалди. Уолл-стрит ва Лондонда қимматли қоғозлар бозори иштирокчилари ўзларини Осиёдаги чуқур молиявий ларзалар қурбони сифатида ҳис этдилар.

Бундай олганда, албатта, Гонконг долларининг кучига шубҳа билан қарашга сабаблар йўқ эди. Гонконг ўзининг алмашув курсини махсус валюта схемаси бўйича бошқаради, бу схемада Гонконг пул массасининг ҳар бир 7,8 доллари 1 АҚШ доллари билан таъминланади.

Гонконг валюта заҳиралари миллий валюта курсини сақлаб қолиш учун етарли бўлиб чиқди. Лекин унинг ҳимояси учун фақатгина валюта интервенциясигина қўлланилмади, бу восита қимматга тушади.

Агар ушбу вазият узоқ давом этадиган бўлса, омонатлар бўйича банк ставкалари кўчмас мулкдан келадиган даромад билан рақобатга киришади. Кўчмас мулк эса бугунги кунда Гонконгдаги асосий активдир. Кўчмас мулкка эгалик қиладиган холдинг компаниялари акциялари Гонконг акция бозорининг 80%ини ташкил этади. Худди шу ҳол хорижий ва маҳаллий инвесторларни ташвишга солган асосий сабаб бўлди. Бундан ташқари, кредитнинг юқори ставкалари Гонконг компанияларининг фойдасини, шу жумладан, инвестициялардан олинадиган даромадларни қисқартиришга қодир. Шундай қилиб, чет эл капиталининг Осиёдан чиқиб кетишига шароитлар ҳозирланмоқда.

Жаҳон бозоридаги вазият 1997 йилда хомашё товарларини экспорт қилувчилар учун ноқулайроқ эди, бундан айрим товарлар нархлари тайёр маҳсулотлар нархларига қараганда секинроқ ўсиб ёки пасайиб турди.

Бу ҳол Россия экспортининг асосий товарларига ҳам таалluқли эди. Нефтнинг жаҳон нархлари 1995 йилда бир қадар барқарорлашди, лекин 1996 йилдан бошлаб анча пасайиб кетди. 1998 йилнинг 1 январида Ғарбий Европада нефть билан бир марталик олди-сотдилар нархлари 1997 йилнинг бошига нисбатан ўртача 25 фоиз паст бўлди. Ўртача йиллик даражада пасайиш 8 фоизни ташкил этди. 1998 йилнинг дастлабки ойларида нефть нархининг арзонлашиши давом этди ва сифат жиҳатидан Россия нефтига яқин бўлган маҳсулотнинг бир тоннаси нархи 80 доллардан ҳам пасайди. 1997 йилда олтиннинг ҳам нархи 25 фоизга арзонлашди. Бунга қисман доллар курсининг ошиши, қисман Марказий банклар резервларидан олтиннинг кўплаб сотилиши сабаб бўлди. Шунингдек, никел (8%) ва ёғочнинг жаҳон нархлари ҳам пасайиб кетди. Умуман олганда, жаҳон нархлари динамикаси саноати ривожланган мамлакатлар фойдаси томон ўзгарди, натижада бу мамлакатлар иқтисодиётининг асосий секторларида барқарор вазият сақланиб қолди.

Ниҳоят, танглик доирасига минтақадаги энг ривожланган мамлакатлар - Япония ва Жанубий Корея ҳам тортилгани маълум бўлди.

Япониядаги энг йирик тўрт брокерлик компанияларидан бири — "Ямаичи Секьюритиз" (ходимлари - 7,5 минг киши; Японияда 117, чет элларда 33 бўлими бор)нинг 1997 йил ноябрида ўз фаолиятини тўхтатиши ва банкротлик жараёни бошланиши ҳақидаги баёноти жаҳон молия бозорини ларзага келтирди. Қимматли қоғозларни тезкорлик билан сотиш бошланди, бу эса Никкей индексининг пасайишига олиб келди (1997 йил 25 ноябрида у 800 пунктга кўпайди). Иенанинг долларга нисбатан курси кейинги 5 йил мобайнида энг паст нуқтага етди, бу эса Япония молия тизимининг ҳолати тўғрисида жаҳон молия доираларида хавотирликни кучайтирди.

Япония иқтисодиёти тургунлик ҳолатига тушди, ҳукумат эса уни ўстиришни рағбатлантириш учун етарли таъсирчан чоралар топа олмади. Сотишга қўшимча солиқлар жорий қилингандан кейин ички талаб пасайиб кетди ва ҳеч қандай ўсиш белгилари кузатилмади.

Японияда, жаҳонда иқтисодиёти жиҳатидан 2-ўринда турадиган мамлакатда йил ўртасида коньюктуранинг яхшиланиши аломатлари кўринди. Лекин кузга келиб ривожланиш кўрсаткичлари анча ёмонлашди. Дастлабки маълумотларга кўра, 1997 йилда ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) ўсиши суръатлари 1,0 фоиздан ортиқ бўлмади, 80-йилларда эса ўртача ўсиш суръатлари 4 фоизга етган эди. Бундай вазиятнинг асосий сабаби фақат Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида юз берган молиявий-иқтисодий тангликдагина эмас, балки Япониянинг ўзидаги молиявий тизимнинг жиддий таркибий муаммолари, хусусан, қарзларини катта кўламда қайтармаслик билан ҳам боғлиқ.

Бундан ташқари, бюджет тақчиллигини камайтириш мақсадларида давлат инвестицияларини кескин қисқартириш ҳам суст иқтисодий коньюктура сабабига айланди.

Умуман олганда, япон ишлаб чиқарувчилари, айниқса, йирик саноат корхоналари экспортни кенгайтириш асосида яхши натижаларга эришмоқдалар. Лекин ўрта ва кичик корхоналарда, шунингдек, иқтисодиётнинг саноатдан бошқа секторларида ишлар анча ёмон бормоқда. Истеъмол нархларининг барқарор қолишига қарамай (уларнинг ўсиши 1997 йилда атиги 0,8% бўлди), япон стандартларига кўра, ишсизлик даражаси нисбатан юқори бўлиб қолмоқда. Бу эса даромадларга салбий таъсир кўрсатиб, истеъмол талаби ўсишига тўсиқ бўляпти.

Автомобиллар сотилиши узлуксиз қисқариб борди. Кейинги тўрт йил мобайнида биринчи марта япон автомобилларини сотиш йиллик ҳажми ҳам пасайди.

Танглик банкротлик тўлқинини пайдо қилди, лекин омон қолган кўпгина компаниялар ҳам ўз аҳволини тўла ўнглаб олишга эришгани йўқ. Япон брокерларининг Америка ва Европа брокерларидан фарқли ҳолда ҳақиқий аҳволни ўз шерикларидан ҳам, акциядорлардан ҳам яшириб келганлиги аҳволни янада оғирлаштирди.

Ички бозордаги тангликка қарамасдан, 1997 йил давомида Япония ташқи савдоси тез ривожланди, мамлакатнинг энг йирик халқаро кредиторлик мавқеи сақланиб қолди. Иена курсининг пастлиги эса экспортнинг юқори даромад келтиришини таъминлади.

1997 йилда ҳукумат иқтисодиётни жонлантириш бўйича тадбирлар мажмуини эълон қилди. Бу тадбирларга кўра, даромад солиғини 2 триллион иена (15,6 млрд. доллар)га камайтириш, 10 триллион иена (77,8 млрд. доллар) миқдорида махсус ҳукумат облигацияларини чиқариш, путури кетган мамлакат банки тизимини барқарорлаштириш назарда тутилади. Шунингдек, банклар томонидан кредитлар бериш қисқарган шароитларда кичик ва ўрта фирмалар учун 12 триллион иена (91,6 млрд.доллар) миқдорида паст фоиз билан қарз ажратиш ҳам белгиланган.

1998 йилда Японияда ЯИМнинг ўсиш суръатлари 1,0-1,5% бўлиши кутилмоқда.

Жанубий Корея иқтисодиёти ҳам оғир тангликни кечирмоқда. Вона курсининг пасайиши мамлакатнинг иқтисодий заифлигини исботлади. Фақат 1997 йилда бу мамлакатда 13971 фирма банкротликка учради. Булар орасида "Чебол" деб аталадиган 8 та энг йирик конгломерат ҳам бор (уларнинг қарзи 20 триллион вона - деярли 25 млрд. АҚШ долларига тенг).

Халқаро валюта фонди қистови билан Жанубий Корея ҳукумати 1997 йил охиригача 30 та энг шубҳали тижорат банкидан 9 тасини ёпиш мажбуриятини олди. 8 та банкка 1998 йил март ойигача ўз аҳволини ўнглаб олиш таклиф этилди. Лекин бу кутилган натижани бермади.

Юқорида баён этилганлардан хулоса шуки, гап фақат молиявий танглик ҳақида эмас, балки яқиндагина ғоят тезкорлик билан ривожланаётган минтақанинг жами хўжалик ҳаётини қамраб олган иқтисодий танглик ҳақида бормоқда.

Яна энг муҳими, юз берган ҳодиса сабабларини аниқлаш ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Рустам ЖУМАЕВ,
сиёсий фанлар доктори, профессор.
Дилфуза РАҲИМОВА,
иқтисод фанлари номзоди, доцент.
(Давоми бор).

САНАЦИЯ

Наманган вилоятида 9 та хўжалик санацияга тушган. Уларга ташқи бошқарувчилар тайинланиб, дала ишларига киришилганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин шу пайтга қадар пилла, ғалла, эртаки сабзавот каби маҳсулотларни йиғиштириб олишга эришилди, яъни ғалвир сувдан кўтарила бошланди. Хўш, дастлабки натижалар қандай? Санацияга тушган хўжаликлар ҳукуматимиз томонидан берилган имкониятлардан қандай фойдаланишмоқда? Ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида бир қатор хўжаликларда бўлдик.

ХЎЖАЛИКЛАР ОЁҚҚА ТУРМОҚДА

ҲАР БИР СЎМ ҲИСОБДА

Тўрақўрғон туманидаги “Шарқ юлдузи” жамоа хўжалигининг ўтган йилги ҳолатини бу йилгиси билан асло қиёслаб бўлмайди. Негаки, ўтган йили шу пайтда хўжалик қулоғигача қарзга ботган, меҳнат қилиб иш ҳақини ололмаётган жамоа аъзоларининг тарвузи қўлтиғидан тушиб, ўзларини ҳар томонга уришаётган, хуллас, мутахассислардан тортиб оддий деҳқонларгача қўли ишга бормай қолганди. Бу йил эса...

Одамлар кўтаринки кайфиятда, ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилишмоқда. Эндиликда турли баҳоналар билан бу ердан кетишни эмас, аксинча, хўжаликка аъзо бўлиб кириш истагини билдираётганларнинг саноғи йўқ. Сабаби — далада ишлаётган одам борки, хўжаликка қўшаётган ҳиссасига қараб, ҳар ойнинг 5-кунидан бошлаб иш ҳақи олмоқда. Меҳнатнинг қадрланаётгани ва муносиб тақдирланаётгани иш сифати ҳамда унумини оширмоқда.

Ўтган йили хўжалик бўйича ғалла майдонининг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил олинган эди. Бу йил эса 391 гектар ғалла майдонининг ҳар гектаридан қарийб 40 центнердан хирмон кўтарилди. Хўжаликнинг барча экин майдонлари, жумладан, ғалла экилган жойларни ҳам оилавий пудрат асосида бўлиб берилгани қўл келди. Масалан, Абдуваҳоб Раҳмонов, Ғуломбой Худойназаров бошлиқ оилалар ҳар гектар ердан 60 центнердан ошириб ҳосил олишди. Уларнинг моддий манфаатдорлиги ҳам, албатта, шунга яраша бўлди: иш ҳақларидан ташқари, юқори ҳосил етиштирганлиги учун ҳар бири бир тоннага яқин буғдойни натура ҳолида олишди. Умуман, хўжалик бўйича давлатга режадагидан 629 тонна кўп ғалла сотилди, яъни ғаллачиликнинг ўзидан хўжалик 21 миллион сўм даромад қилди. Натижада соҳа рентабеллиги 30 фоизга етди.

Маълумки, бозор иқтисодиёти ҳар бир кишидан ҳисобдон бўлишни талаб этмоқда. Хўжалик раҳбарлари ҳам турли харажатлар учун кетадиган ҳар бир сўмни тежаб, ҳисоб-китоб қилиб ишлатмоқда. Масалан, хўжалик ҳудудидаги 5 та сув тортиш қудуғи илгарилари тинимсиз ишлаб, сув беҳуда оқиб ётарди. Эндиликда улар зарур пайтда, экин майдонларини суғориш лозим бўлган даврда ишлатилмоқда. Шунинг ўзидан ҳам жуда катта электр қуввати тежаб қолинмоқда. Шунингдек, ўтган йили хўжалик бўйича 92 тонна уруғлик чигит экилган бўлса, бу йил бор-йўғи 49 тонна ишлатилди, холос. Лекин ундириб олинган кўчат ва ғўза авжи ўтган йилдагидан анча яхши бўлди. Хуллас, шу кунга қадар хўжаликда уруғлик чигитдан бир миллион сўм, электр энергияси, ёнилғи-мойлаш материаллари, техника ва бошқа харажатлардан ҳаммаси бўлиб 3 миллион 560 минг сўм тежаб қолинди.

— “Ҳисобини билмаган ҳамёнидан айрилур”, деган нақл бор халқимизда, — дейди хўжалик ташқи бошқарувчиси Рустамжон ака Мамадалиев. — Биз фаолиятимизнинг дастлабки кунлариданоқ шунга амал қила бошладик. Ишчи кучи, техника, ўғит, умуман, ҳамма йўналиш бўйича сарфланадиган харажатларни ҳисоб-китоб қилиб чиқдик ва улар ҳаддан зиёд ортиқча эканлиги маълум бўлди. Аввало, экин майдонларининг ҳаммасини шартнома асосида оилавий пудратчиларга тақсимлаб бердик. Албатта, бунда одамларнинг ер билан тиллаша олиши, чинакам деҳқонлиги, фидойилиги инобатга олинди. Шу тарзда хўжалик аъзоларининг сонини 2345 нафардан 545 нафарга туширдик. Қолганларни эса туман меҳнат биржаси ёрдамида иш билан таъминлаш чора-тадбирлари кўрилди. Шундай қилиб, далада фақат меҳнат қиладиган, яъни йўқдан бор қиладиган, яратувчи инсонларгина қолди. Тўғри, етиштирилган ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олиш учун баъзан хўжаликда ишчи кучи етишмай қолади. Масалан, ғалла ўрими пайтида шундай бўлди. Биз зудлик билан ўша пайтда 1,5 ойга шартнома асосида мавсумий ишчилар қабул қилдик. Пахта йиғим-терими мавсуми ва бошқа зарур ҳолатларда ҳам худди шундай йўл тутяпмиз. Хўжалигимизга аъзо бўлиш, ҳеч бўлмаганда мавсумий ишга олишимизни илтимос қилиб келувчилар эса ҳамиша топилади.

Ҳа, нафақат савдода, саноатда, балки қишлоқ хўжалигида ҳам тадбиркор бўлишни давр тақозо қилмоқда. Хўжалик ташқи бошқарувчисининг ана шу асnода иш юритаётгани бутун жамоага, унинг ҳар бир аъзосига катта наф келтирмоқда. Бу ерда ҳар бир сўм пухта режа асосида сарфланаётгани боис ундан келаётган самарадорлик ҳам юқори бўлмоқда. Хўжалик бош ҳисобчиси Ҳусанбой ака Холмирзаевнинг таъкидлашича, йил якунида хўжалик бўйича 15,5 миллион сўм фойда олиш режалаштирилмоқда. Бу билан кейинги икки йиллик зарар қопланиб, хўжалик санациядан чиқади. Келгуси йилдан эса, ишлаб топилган фойда хўжаликни ривожлантириш, аҳолининг маданий-маиший шароитларини яхшилаш, қишлоққа саноатни олиб кириш ва бошқа харажатлар учун сарфланади.

Санацияга тушган Косонсой туманидаги “Испарон”, Чуст туманидаги “Баймоқ”, Поп туманидаги “Сирдарё” хўжаликларида ҳам сезиларли даражада ижобий натижаларга эришилди. Бу хўжаликлар меҳнаткашлари дастлабки натижалардан кўнгли тўлиб, кўтаринки руҳда меҳнат қилишмоқда.

ОИЛАВИЙ ПУДРАТ ШАРОФАТИ

Уйчи туманидаги Ш. Рашидов номли хўжалик асосан боғ-узумчиликка ихтисослашган. Ўтган йилни хўжалик жуда катта зарар билан якунлади. Ҳар бир гектар боғдан ўрта ҳисобда бор-йўғи 15 минг сўмдан даромад қилинди. Узум етиштириш шартнома мажбурияти 48 фоизга, ғалла 70 фоизга бажарилди, холос. Умуман, кейинги икки йилда хўжалик кўрган зарар 49 миллион 524 минг сўмни ташкил этди. Мана шу ҳолатда у ҳукумат комиссияси қарори билан санацияга тушди.

Туман ҳокимлиги, хўжаликнинг янги раҳбарлари ишни пухта ўйлаб, оқилона ташкил қилишга киришдилар. Бунинг учун барча шарт-шароит, мавжуд имкониятлар ҳисоб-китоб қилиб кўрилди. Ниҳоят, деҳқончилик билан шуғулланаётган хўжаликларга нисбатан бошқачароқ усулда иш юритишга қарор қилинди. Вилоятдаги санацияга тушган аксарият хўжаликларда дала меҳнаткашларининг сони кескин камайтирилган бўлса, бу ерда янги ишчилар қабул қилинди. Яъни жамоа аъзоларининг сони 667 нафардан 883 нафарга етди.

— Илгарилари 5-10 гектар боғ ёки узумзор бир-икки кишига бириктириб қўйилган экан, — дейди хўжалик ташқи бошқарувчиси Икромжон Абдулазизов. — Улар боғ ва узумзорларга вақтида ишлов беришга улгурмас, етиштирилган ҳосил ўз вақтида йиғиштириб олинмас экан. Ана шундай ўзибўларчиликка барҳам бериш мақсадида мавжуд боғ ва токзорларни ҳақиқий боғбонларга имкониятларига қараб 0.5-3 гектаргача оилавий пудрат асосида бўлиб бердик. Шу йўл билан ҳар бир туп дарахтнинг ўз эгаси бўлишига эришдик.

Қизларнинг сочидай ишкомларга таралган токларни, бир текис оқланган мевали дарахтлардан иборат боғларни кўриб, ҳар қандай кишининг ҳаваси келади. Боғ ва узумзорларга меҳр билан ишлов берилгани шундоққина кўриниб турибди. Муҳими, қаерга бормайлик, боғбонлар ўз ёнига болаларини олиб меҳнат қилаётганлигининг устидан чиқдик.

— Дарахтлар ҳам тирик жон, — дейди боғбон Ҳусанбой Рустамов. — Фақат улар “менга сув, ўғит бер”, деб айтолмайди, холос. Унга меҳр билан қаралса, у ҳам эгасини ширин-шакар меваси билан сийлайди. Қаровсиз қолган 3 гектар боғни оиламиз билан узоқ муддатга ижарага олдик. Эрта баҳордан буён меҳнат қиляпмиз. Қуриб қолган дарахтлар ўрнига янги ниҳоллар ўтказиб кўкартириб олдик. Кўчат ораларига буғдой ва бошқа резавор экинлар экиб йиғиштириб олаяпмиз. Ҳар ҳолда меҳнатимиз зое кетмаяпти. Рўзғоримиз ҳам бут, боғимиз ҳам яшнаяпти.

Бошқа боғбонлар ҳам ҳар бир туп мевали дарахтни меҳр билан парвариш қилаётганлигини, қанча кўп ҳосил олса манфаатдорлиги ҳам шунча юқори бўлишини таъкидладилар. Кўриниб турибдики, улар қанча ҳосил йиғиштириб олишса, моддий манфаатдорлиги қай даражада бўлишини яхши билишади. Жамоа билан тузилган шартнома шартларида буларнинг ҳаммаси ўз аксини топган. Шу боис ҳам деҳқондан тортиб боғбонгача йил бошидан ҳисоб-китоб қилиб иш юритади.

Хўжалик ерлари янги ўзлаштирилган қир-адирликлардан иборат. Бу ерда деҳқончилик қилиш, боғу роғлар яратишнинг ўзига хос қийинчиликлари бор. Ана шу қийинчиликлардан бири ва асосийси — хўжаликнинг барча экин майдонлари, боғлари насослар ёрдамида суғорилади. Бир томчи сув зар билан тенг. Лекин мана шундай шароитда ҳам хўжалик деҳқонлари ғалладан мўл ҳосил етиштиришди. Адир шароитида ҳар гектар ердан режадаги 29 ўрнига 31 центнердан сара дон йиғиштириб олиниб, давлатга ғалла сотиш режаси 114 фоизга уддаланди. Айни кунларда ўркач-ўркач қир-адирларда барпо этилган боғ-узумзорлар ҳосилини кўз-кўз қилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси хўжалик раҳбарларининг одамлар қалбига йўл топа олганлиги, уларнинг қалбида ерга, меҳнатга меҳр уйғота олганлигидан далолатдир.

Кўриниб турибдики, санацияга тушган барча хўжаликларда пухта ўйланган, ўз табиий шароити, муҳитидан келиб чиққан ҳолда иш ташкил этилмоқда. Барча хўжаликларда иш юритиш услуби турлича бўлса-да, уларнинг базаси, замини битта: у ҳам бўлса, оилавий пудратдир. Оилавий пудрат туфайли одамларда ерга меҳр уйғонмоқда. Ана шу меҳр туфайли эса далалар, боғ-роғлар мўл-кўлчилик манбаига айланмоқда.

Абдуҳошим МАДАТОВ,
“Халқ сўзи” мухбири.

Мозийга саёҳат

Мустақиллик кўҳна тарихимизга, илмий ва маданий меросимизга бўлган доимий эътиборни кучайтириб, янги тадқиқот ва изланишларнинг рўёбга чиқишини жадаллаштириб юборди. Хусусан, имом ал-Бухорий ҳамда Аҳмад ал-Фарғоний каби алломаларнинг табаррук саналарини ўтказиш ҳақидаги қарор қабул қилиниши бу олимларнинг ҳаёти ва фаолиятини, илмий меросини ўрганиш борасида катта имкониятлар очиб берди. Натижада улар ҳақида кўплаб илмий асарлар чоп этилиб, ижодининг янги-янги қирралари очилиб бормоқда.

КОЛУМБ ТАН БЕРГАН АЛЛОМА

Аҳмад ал-Фарғоний меросининг кўпчиликка номаълум бўлган жиҳатларидан бири шуки, бутун дунёга донғи кетган машҳур сайёҳ-тадқиқотчи Христофор Колумб ҳам унинг таърифидан кенг фойдаланган экан. Маълумотларга кўра, Испаниянинг Колумбино кутубхонасида сайёҳ Х. Колумбнинг нодир бир дастхати сақланиб қолган. Дасхат қадимий бир китобнинг ҳошиясига ёзиб қолдирилган. Унда қуйидаги фикрлар баён қилинган: «Лиссабондан Гвинеяга қараб сузар эканмиз, масофани денгизчилар (матрослар) каби диққат билан аниқладим. (Сўнгра) квадрат ҳамда бошқа жиҳозлар воситасида қуёшнинг уфқдан баландлигини бир неча марта ўлчаб олдим. Натижада мен ал-Фарғоний ер меридиани бир даражасининг миқдори 56 2/3 мил деб айтган фикри тўғри эканлигига ишонч ҳосил қилдим. Мазкур миқдордан келиб чиққан ҳолда биз ернинг доиравий узунлиги 20.400 мил эканлигини тўла эътироф эта оламиз». Х. Колумбнинг ушбу сўзлари ҳозирда тарихий ҳужжат сифатида сақланиб, унинг фотонусхаси 1992 йили тарихчи ва журналист Лунде Поль тарафидан нашр қилинди.

Маълумки, ал-Фарғонийнинг «Астрономия элементлари» асари ўрта асрларда кенг қўлланилган китоб бўлган. Унинг биринчи нашри 1493 йилда Италиянинг Феррарье шаҳрида амалга оширилган. Худди шу йили Х. Колумб ўзининг биринчи саёҳатидан қайтган. Бу китобнинг муҳим хусусиятларидан бири — унда ал-Фарғонийнинг нашрнинг муҳаррири италиялик Херемита исмли шахс билан тушган нодир бир сурати сақланиб қолган. Мазкур асар кейинчалик Нюрнберг (1537), Париж (1546), Франкфурт (1590), Амстердам (1669), Калифорния (1943), яна Франкфуртда (1986) қайта нашр қилинди.

Ушбу нашрлардан Европанинг уйғониш даври олимларининг кўпчилиги фойдаланганлар ва ал-Фарғоний китобини зўр ҳурмат билан тилга олганлар. Х. Колумб ҳам китоб ҳошиясида сақланиб қолган сўзларни айтар экан, ўша давр саройдаги қирол ҳайъати аъзоларидан ўз саёҳати учун розилик олиш ва уни молиявий таъминланишига интилган. У юқори ҳайъат олдида ўз саёҳатини таърифлар экан, Птолемейга, Марко Полота ёки бошқа европалик олимларга эмас, балки ал-Фарғонийга ишора берганлиги ҳам чуқур маъно касб этади. Бу ҳол унинг изланишларида ал-Фарғоний илмий маълумотларига алоҳида ўрин ажратилганлигидан, қолаверса, машҳур европалик сайёҳнинг Европа олимларининг китобларига эмас, қайси маънодадир ал-Фарғонийнинг назарий қарашларига таянганини кўрсатади.

Умуман олганда, Колумбино кутубхонасида кашф этилган ал-Фарғоний ҳақидаги сўзлар бу йил 1200 йиллик санаси нишонланадиган алломанинг довруғи жаҳонга машҳур бўлганлигининг яна бир исботидир.

Б. АБДУҲАЛИМОВ,
тарих фанлари номзоди.

1998 ЙИЛ — ОИЛА ЙИЛИ

Карнайларнинг
садосида ҳам,
Сурнайларнинг
навосида ҳам,
Момоларнинг
дуосида ҳам,
Жажжи синглинг
кўз ёшида ҳам
Сенга бир бахт
тиланар, синглим!

Муҳаммад АМИН (ЎзА) сурат-лавҳаси.

ТЕЗКОР ШАРҲ

КОСОВО: МУАММО ЕЧИМИ — МУРОСАДА

Шу кунларда жаҳон оммавий ахборот воситаларининг эътибори яна Югославияда бўлаётган воқеаларга қаратилган. Кейинги вақтларда Косовода юзага келган кескин вазият халқаро ҳамжамиятни қаттиқ ташвишга солаётгани маълум. Косово муаммосини тинч музокаралар орқали ҳал этиш мумкин бўлмай қолган шароитда уни ҳарбий йўл билан ечиш учун НАТО кучлари Югославияга қарши ҳарбий ҳаво ҳужуми уюштиришга шай бўлиб турибди. Муаммонинг ечими эса Югославия раҳбариятининг БМТ Хавфсизлик Кенгаши Косово масаласи бўйича қабул қилган 1199-рақамли резолюциясини бажаришига боғлиқ.

Ана шундай чигал бир вазиятда Югославия Президенти Слободан Милошевич билан музокаралар олиб бораётган АҚШнинг Болқон мамлакатлари бўйича махсус вакили Ричард Холбрук маълум муваффақиятларни қўлга киритаётгани қувонарли ҳолдир.

Югославиядаги ТАНЮГ ва БЕТА ахборот маҳкамаларининг хабар беришича, Р.Холбрук НАТО Кенгашига Югославияга қарши мўлжаллаётган ҳарбий тадбирни 24 соатга кечиктиришни таклиф этган. Р. Холбрукнинг ушбу мурожаати Югославия Президенти Слободан Милошевич билан олиб борган музокаралари ижобий натижалар бераётганидан даракдир.

РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси мухбирининг Франция дипломатия доиралари манбаларига таяниб берган хабарига кўра, Р.Холбрук музокараларнинг муҳим қисмлари бўйича катта натижаларга эришган. Улардан бири Югославия томони Косовога Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти (ЕХҲТ) ҳарбий кузатувчилар бўлинмаларини киритишга рози бўлганидадир. Кузатувчилар Косовога киритилганидан сўнг, улар бу ўлкада ўт очишни тўхтатишга риоя қилиш бўйича назорат ўрнатиши керак. Бундан ташқари, Р. Холбрук кузатувчиларнинг хавфсизлигини таъминлаш учун НАТО ҳарбий самолётлари Косово осмонида парвоз қилишини ҳам талаб қилган.

Музокаралар чоғида Югославия Президенти Слободан Милошевич Косово ўлкасига тўла мухторият мақомини бериш ҳақида ҳам баёнот эълон қилишга рози бўлган. Шундай бўлса-да, кузатувчилар музокаралар чоғида эришилган муваффақиятлар Ғарб давлатларининг Белградга нисбатан таҳдидини пасайтирмайди, деб таъкидлашмоқда. Аксинча, муросага борган С. Милошевичга нисбатан яна янги талаблар илгари сурилиши мумкин, дейилмоқда.

Махсус вакил Р.Холбрукнинг музокаралари бўйича ҳисоботи билан танишганидан сўнг НАТО раҳбарияти Югославияга нисбатан мўлжаллаётган ҳужумини яна тўрт кунга кечиктириш ҳақида қарор қабул қилди. Бу вақт мобайнида Югославия Президенти С.Милошевич ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажариши лозим. Агар шу вақт ичида дипломатия йўли билан муаммо бартараф қилинмаса, Югославияга ҳаводан туриб зарба берилади.

Ана шундай таҳдидлардан сўнг, куни кеча Президент Слободан Милошевич БМТ Хавфсизлик Кенгашининг Косово бўйича қабул қилган 1199-рақамли резолюциясини бажаришга рози бўлганини маълум қилди. Бу ҳақда АҚШ маъмурияти вакили журналистларга маълум қилган. Махсус вакил Р.Холбрук олиб борган музокаралар чоғида эришилган келишув Косовода ўт очишни тўхтатиш ва Серб ҳарбий қўшинларининг Косоводан олиб чиқиб кетилиши ҳамда улар доимий турар жойларига қайтарилишини назарда тутади.

АҚШ вакилининг маълум қилишича, битимнинг бажарилишини Косовога жойлаштирилган 2 минг нафар хорижий кузатувчи назорат қилиб боради. Шунингдек, С.Милошевич вазиятни назорат қилиш учун НАТО самолётларининг Косово осмонида парвоз қилишига ҳам рози бўлган. Келишув доираси Югославия раҳбариятининг Косово албанлари йўлбошчилари билан ўлкага Сербия таркибидаги кенг миқёсли мухторият мақомини бериш ҳақидаги музокараларни бошлашини ҳам кўзда тутади.

АҚШ Президенти Билл Клинтон эса Слободан Милошевичнинг мазкур резолюцияни бажаришига шубҳа билан қарамоқда. У С.Милошевичга унчалик ишонмаслигини баён қилиб, "ўз зиммасига мажбурият олиш бу мажбуриятни бажариш деган гап эмас", деб айтган.

Шу боис АҚШ билан НАТО Югославияга қарши ҳарбий жазо чораларини ўтказиш таҳдидини кучайтиришда давом этмоқда. Сўнгги хабарларга қараганда, ўтган душанба куни Пентагон Европага яна қанотли ракеталар билан жиҳозланган 6 та "В-52" бомбардимончи самолётини жўнатишга кўрсатма берган. Бу самолётлар ҳам Шимолий Атлантика алянсининг Югославияга қарши ўтказаётган ҳарбий тадбирларида қатнашиши кўзда тутилади. Бунгача Буюк Британиянинг Фэйрфорд авиабазасига олтита "В-52" бомбардимончи самолёти келтирилган эди. Бундан ташқари, АҚШ ҳарбий тадбирда "Стелс" технологияси асосида тайёрланган, парвоз чоғида душман радарлари пайқамайдиган иккита янги "В-2" бомбардимончи самолётидан ҳам фойдаланишни режалаштирмоқда. Ушбу самолётлар Миссури штатидаги Уайтмэн авиабазасидан ҳавога кўтарилади. Умуман, АҚШ мазкур ҳарбий тадбирни ўтказиш учун НАТО ихтиёрига 26О та самолёт беришни режалаштирган. НАТО Югославияга нисбатан амалга оширишни кўзлаётган мазкур тадбирда жами 43О та самолётдан фойдаланишни мўлжалламоқда.

Хуллас, НАТОнинг Югославияга нисбатан ҳарбий жазо чорасини қўллаш хавфи ҳамон сақланиб турибди. Мазкур хавфга бутунлай барҳам берилиши эса Югославия томонидан БМТ Хавфсизлик Кенгашининг Косово бўйича қабул қилган 1199-рақамли резолюцияси қай даражада бажарилишига боғлиқ. Мазкур резолюциянинг бажарилиши учун НАТО Югославияга яна тўрт кун вақт ажратди. Бу НАТО томонидан Югославияга берилаётган сўнгги имконият эканини воқеалар ривожи исботланмоқда.

Саидмурод РАҲИМОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

«САНОЙИ НАФИСА»: МУХЛИСЛАР ҲАЙРАТГА ТУШМОҚДА

Камолиддин Беҳзод номидаги мукофот совриндори, "Усто" республика махсус ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли "Санойи нафиса" (Нафис санъат) ижодий гуруҳи ҳозирги кунда нафақат кичик ҳажмлилик миниатюраси, балки маҳобатли рангтасвир санъати билан жаҳонга танилиб бормоқда.

Ижодий гуруҳ асарларида кўпроқ Шарқ аёлининг ўзига хос тимсоли яратилмоқда. "Санойи нафиса" ижодий гуруҳининг иқтидорли мусаввирлари: Хуршид Назиров, Тойир Болтабоев, Ғайрат Камолов. 1986 йилда "Усто" халқ санъати бирлашмаси қошида ташкил этилган ушбу гуруҳ асосан маҳобатли рассомлик, миниатюра ва лак миниатюраси бўйича самарали ижод қилиб келмоқда.

Ижодий гуруҳ ташкил топганидан буён жаҳоннинг 20га яқин халқаро кўргазмаларида муваффақиятли қатнашди. Республикамизда ўтказилаётган кўргазмалар, фестивалларнинг доимий иштирокчиси бўлиб келмоқда.

Ижодий гуруҳнинг мазкур иши ҳақида "Усто" республика махсус ижодий ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош раҳбари Абдураҳим Умаров шундай ҳикоя қилади:

- Олий Мажлис саройи деворларига ишланган улкан асарни ҳар учала мусаввирнинг узоқ йиллик ижодий изланишлари маҳсулининг ёрқин намуналаридан, дейиш мумкин. Албатта, иш жараёни осон кечгани йўқ. Қисқа муддат ичида бундай асарни яратиш мусаввирлардан ҳам истеъдод, ҳам матонат ва катта куч-ғайрат билан ишлашни талаб қилди. Лўнда қилиб айтганда, "Санойи нафиса" ижодий гуруҳи ушбу гўзал асари билан нафақат тасвирий санъат мухлисларини, балки аждодларимизнинг ҳам руҳини шод қилдилар, деб ўйлайман. Бу асар ҳали қанча-қанча нафосат мухлисларини ҳайратга солиши, уларга қувонч бағишлашига ишонаман.

Амир Темур ва темурийлар тарихи давлат музейига кўрк бағишлаган деворий суратларни томоша қиларкансиз, ижодий гуруҳнинг соф миллий оҳангларидан баҳраманд бўласиз, кўнглингиз соғинган чизгиларни кўриб қувонасиз.

"Санойи нафиса" гуруҳи санъатининг яна бир ижобий қирраси Олий Мажлис саройининг мавжуд уч зали деворларидаги рангтасвир ва миниатюраларда зоҳир бўлган.

Биринчи зал деворига "Илм-фан калити эгалари" ҳақида, иккинчи зал деворига "Турон маликалари" мавзуидаги нафис санъатнинг уйғун ва рангин чизгилари ишланган. Ушбу санъат асарларининг ҳар бири алоҳида композиция бўлиб, уларнинг марказида асл моҳиятини ёритувчи сюжетлар берилган.

"Илм-фан калити эгалари" асарининг тузилиши нақш композициясини эслатади. Унинг яхлит қисми учта пирамидага ажратилган бўлиб, биринчи пирамидага ал-Бухорий, ал-Фарғоний ва Фаробийлар, иккинчисига Ибн Сино, ал-Хоразмий, Берунийлар ҳамда ўрта умумлашма мазмун рамзий тарзда берилган. Пирамидага назар солсангиз, абадий интилувчанлик шиорини таърифлайди гўё.

Асарнинг таъсирчанлиги ва кўримлигини белгилашда унинг калорити, пластик ечими, чизиқ ва фактура гўзаллиги алоҳида эътиборга лойиқ.

Мусаввир Шарқ миниатюраси - Афросиёб, Варахша, Болаликтепа деворий расмлар анъаналари, Камолиддин Беҳзод, Музаҳҳиб, Самарқандий каби мусаввирларнинг ижод намуналаридан илҳомланиб яратгани кўриниб турибди. Асар калоритидаги мовий, кўк, яшил, олтин ранглар жуда ўринли чизгиларда ишланган бўлиб, кишига кўтаринки руҳ бахш этади. Композициянинг икки чеккасидаги тасвирлар Туронзаминнинг бой маданиятини яққол намоён этган. Сўз мулкининг султони Алишер Навоий ва буёклар сеҳргари Камолиддин Беҳзод фаолияти кўриниши ўрта қисмдаги композицияга ҳамоҳанг бўлиб, томошабин кўз ўнгида мозий сарҳадларини жонлантиради.

Навбатдаги зал девори учун ишланган асар давлатчилик тарихига бағишланган бўлиб, марказий композицияда Амир Темур, Улуғбек ва Мирзо Бобур каби шавкатли подшоҳларимиз тасвирланган. Уларнинг шоҳона кийимлари ва орқа фондаги жамият тасвири Туркистон заминининг бой маданиятга эга эканлигидан далолат беради. Ўртада умумлашма рамзий мазмун сифатида тахт, ўтаётган вақт рамзи сифатида тож тасвирланган.

Икки четки расмлардан бирида "Элчилар қабули" маросими акс этган бўлса, иккинчи томонда "Турон баҳодирлари" давлатимизни қўриқлаб туришибди.

Учинчи триптихда Турон маликаларига бағишланган сюжетлар ишланган бўлиб, ушбу композиция умумий зал кўринишининг энг эътиборли безаги сифатида баҳоланмоқда.

Асар калоритидаги зумрад, мовий, олтин, оч пушти ранглар моҳирона уйғунлаштирилган. Маданий қурилишлар кўриниши Темур ва темурийлар давридан томоша биноси хабардор этади. Табиат кўринишининг фусункор жозибаси давлатнинг тинч ва фаровон ҳаётидан сўзлайди гўё.

"Санойи нафиса" гуруҳининг бугунги кундаги ижодий изланишлари — келажакда жаҳон санъатида юксак ўрин топгувчи Шарқ миниатюралари муваффақиятларидан башоратдир.

Наргиза НЕЪМАТ қизи.

КИНОҲАВАСКОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Мустақил Ўзбекистон бетакрор санъати билан ҳам дунё жамоатчилигининг назарига тушмоқда.

Сурхондарёликлар суратга олган «Миллий ўйинлар» фильми Австралиянинг Майрхофен шаҳрида бўлиб ўтган «УНИКА — 98» халқаро кинофестивалида бронза медали ва ҳужжатли фильмлар учун таъсис этилган махсус мукофот билан тақдирланди.

УНИКА — Халқаро киноҳаваскорлар уюшмаси. Ҳар йили аъзо мамлакатлардан бирида фестиваль — конгресс ўтказилади. Ана шу уюшма ташкил этган кинофорумда жаҳоннинг 40 дан ортиқ мамлакати вакиллари қатори ўзбекистонликлар ҳам бешинчи бор иштирок этди.

Чори Тошмуродов ва Ғайрат Пўлатовлар ҳамкорликда ишлаган «Миллий ўйинлар» фильми дунё киноҳаваскорлари учун янгилик бўлди. Ўзбекистонлик, хусусан, шербодлик болалар ўйинлари ҳақида ҳикоя қилувчи бу фильм диққат-эътиборга тушди.

Ўзбекистонлик киноҳаваскорлар томонидан тақдим этилган яна икки — «Беш қарсак» ва «Қишлоқдан салом» фильмлари ҳам томошабинларга хуш ёқди.

Айни кунларда ўзбекистонлик киноҳаваскорлар жамияти келгуси йилнинг июль ойида Финляндиянинг Лаперант шаҳрида бўладиган кинофестивалга тайёргарлик ишларини бошлаб юборди. Бундан ташқари, ушбу жамият XXI асрнинг иккинчи йилида бўлиб ўтадиган конгрессни Тошкентда ўтказиш орзусида.

Раҳмон АЛИ.

Мардлар қўриқлайди Ватанни!

БАРКАМОЛ ЁШЛАР — ЮРТ КАМОЛИ

Навоий вилоят «Ватанпарвар» ташкилоти тасарруфида 2 та шаҳар, 8 та туман бўлиб, улар қошида 6 та спорт-техника клуби ҳамда 1 та автомобиль мактаби фаолият кўрсатиб келмоқда. Уларда ҳар йили Вазирлар Маҳкамаси режаси асосида вилоят ҳокимлиги қарори билан 250 нафар ҳайдовчи ихтисослиги бўйича мутахассис тайёрланмоқда.

Шу билан биргаликда ушбу мактаблар қошида ҳар йили 2000 га яқин турли тоифадаги мутахассис кадрлар тайёрланмоқда. Аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида спортнинг ҳарбий амалий турларини тарғибот қилиш мақсадида вилоятда спортнинг 12 тури бўйича 153 та техникавий тўгарак ишлаб турибди. Бу тўгаракларда юзлаб ёш йигитлар мунтазам шуғулланиб келмоқда. Клуб раҳбарларидан Дониёр Нуржонов, Станислав Дунаев, Геннадий Недагонов, Александр Залнов, Шомил Муҳаммедов, Эсон Норов, Розиқ Ортиқов ва Халил Садиновларнинг олиб бораётган ишлари эътиборга моликдир.

Кейинги пайтларда Навоий тоғ-кон металлургия комбинати, Зарафшон марказий кон бошқармаси раҳбариятининг спортнинг техникавий турларини ривожлантиришга қўшган ҳиссалари натижасида техникавий тўгаракларнинг моддий базаси анча янгиланиб, замонавий спорт техникалари билан мустаҳкамланди. Натижада вилоят спортчилари республика миқёсида фахрли ўринларни эгаллашмоқда.

Зарафшон кон бошқармаси қошидаги техник ижодиёт клубида спортнинг техникавий турлари 10 та тўгарак мунтазам фаолият кўрсатиб турибди. Бу бошқарма қошида ўз касбини жон-дилидан севувчи Дониёр Нуржонов раҳбарлигида бир қанча ёшлар парашют спорти сирларини ўрганиб келишмоқда.

Умуман олганда, вилоятда спортнинг техник турларини ёшлар ўртасида кенг тарғибот қилишда ҳомий ташкилотларнинг ҳам ҳиссаси катта бўлмоқда. Навоий тоғ-кон металлургия комбинати, Зарафшон марказий кон бошқармаси, «Навоий азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Қизилтепа туман ҳокимлиги ҳамда Навоий автомобиль мактабида фаол иш олиб борилмоқда.

Айни вақтда «Ватанпарвар» ташкилоти, вилоят ҳокимлигининг бевосита раҳбарлигида ҳамда жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ўз вазифаларини қайтадан кўриб чиқиб, ёшларни ҳарбий, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, улар ўртасида спортнинг техникавий турларини ривожлантириш борасида ўз тадбирларини белгилаб, шу асосда иш юритилмоқда.

Нормурод МУСОМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТАШКИЛОТ ВА КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА !

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ТАЪМИРЛАШ-СОЗЛАШ КОРХОНАСИ

буғ қозонлари қувурлари ва тайёр қувурларни сотади. Саноат эҳтиёжи учун ишлатиладиган сув иситиш ва буғ қозонларининг юза қисмларини ўз материалларидан тайёрлаб, таъмирлаб беради.

Буғ қозонлари қувурлари ОАО "Синарск труба заводи"да тайёрланган. Шунингдек, буғ қозонлари ҳам сотувда бор.

Қўшимча маълумотлар учун телефон: (3712) 55-47-40.

LL@1062

Абу Райҳон Беруний номли Тошкент давлат техника университети қошидаги Олий инженерлик педагогика институти жамоаси институт раҳбари, профессор Абдулазиз Абдумаликовга акаси

Абдувоҳид АБДУМАЛИКОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент автомобиль-йўллар институти ректорати, касаба уюшмаси, автомобилсозлик факультети деканати ва «Чизма геометрия» кафедраси аъзолари кафедра мудири Латиф Ҳакимовга рафиқаси

ФАЗИЛАТХОНнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Бадиий академияси Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг жамоаси катта илмий ходим, санъатшунослик фанлари номзоди Дилфуза Раҳматуллаевага отаси

Назрулло РАҲМАТУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбекнаво» ГКБ Муҳиддин Қориёқубов номидаги академик ва халқ бадиий жамоалар дирекцияси бадиий сўз устаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ўткир Сиддиқовга қизи

ҲИЛОЛАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзнефтгазқазибчиқариш» давлат-акционерлик бирлашмаси раҳбарияти ва жамоаси бирлашма бўлим бошлиғининг ўринбосари Ҳусан Мўминовга укаси

Тоҳиржон МЎМИНОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0413, 27353 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — И. ЎТБОСАРОВ.
Навбатчи — М. ХОЛМАТОВА.
Мусаҳҳиҳ — Ф. УСМОНОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 22.50
1 2 3 4 5 6